

Seksualundervisning i skolen

En undersøkelse blant kontaktlærere
i grunnskolen

Gjennomført på oppdrag for
Sex og samfunn

Innhold

1

Konklusjoner 3

2

Oppsummering av hovedfunn 6

3

Om undersøkelsen 14

4

Kontaktlærernes erfaringer, praksis og holdninger 21

5

Tema som er tatt opp i seksualundervisningen 46

6

Ressurser og hjelp benyttet, egen kompetanse 52

7

Vurdering av tiltak som kan hjelpe 65

1

Konklusjoner

Konklusjoner (i)

Stor interesse for seksualundervisning!

Denne undersøkelsen viser at et klart flertall av landets kontaktlærere har ganske eller meget stor interesse for seksualundervisning (vel 6 av 10). Kun 4 prosent svarer at de ikke har interesse for dette.

Så mange som 8 av 10 prioriterer å bruke tid på emner knyttet til sex og seksualundervisning når det dukker opp naturlig i klassen

Nær 9 av 10 er ganske eller meget interessert i å ta opp helserelaterte emner med elevene.

Nær 7 av 10 er ganske eller helt enig i at seksualundervisning er like viktig som andre obligatoriske emner.

Et stort flertall (7 av 10) har også holdt seksualundervisning i løpet av sitt arbeidsliv.

Kvaliteten er ikke god nok

Undersøkelsen viser samtidig at et mindretall (knappe 3 av 10) mener at kvaliteten på seksualundervisningen er god nok.

Kun 13 prosent mener de fikk kunnskap om seksualundervisning i løpet av utdannelsen som de kan bruke nå.

Økt fokus på seksualundervisning, ønske om mer kunnskap og tiltak

5 av 10 ser gjerne at det blir mer seksualundervisning i skolen, kun 7 prosent er uenig i dette.

7 av 10 mener det er viktig at undervisningen utføres av lærere som virkelig har lyst til å undervise i temaet, og like mange mener seksualundervisning er viktig for å bidra til et godt psykososialt miljø i klassen og på skolen.

Konklusjoner (ii)

6 av 10 kontaktlærere mener at tilgang til et tilrettelagt undervisningsopplegg og kunnskap om og formidling av seksualitet som tema i utdanningsforløpet for lærer og helsefagstudenter, kunne bidratt til en forbedring av seksualundervisningen generelt.

Styrking av seksualundervisningen er mulig

Denne undersøkelsen viser at et flertall av landets kontaktlærere vil være positive til et styrket fokus på seksualundervisning i skolen.

Tiltak for et bedre tilrettelagt undervisningsopplegg i skolen og styrking av temaet i utdanningsforløpet vil bli tatt godt imot.

2

Oppsummering av hovedfunn

Oppsummering av hovedfunn (i)

Alle skoler sett under ett, underviser flest på 5. trinn (22 prosent) og 7. trinn (21 prosent), færrest underviser på hhv. 1., 2. og 3. trinn (11 prosent).

64 prosent er ganske eller meget faglig interessert i seksualundervisning, mest interessert er kontaktlærere som har tatt utdanning før 1994.

72 prosent av alle kontaktlærere har holdt seksualundervisning, størst andel (85 prosent) blant de som fullførte sin utdanning før 1994.

Flest (alle skoler sett under ett) har gjennomført seksualundervisning på 6. og 7. trinn (41 prosent).

Flest (alle skoler sett under ett) startet å introdusere seksualundervisning på 5. trinn (21 prosent).

77 prosent kombinerer seksualundervisning med naturfag. Mellom 4 og 5 av 10 kombinerer det med samfunnsfag og RLE.

55 prosent inkluderer seksualundervisning som en del av årsplanleggingen. Kontaktlærere som er uteksaminert før 1994 gjør dette i større grad enn andre.

Vel 8 av 10 bruker tid på emner knyttet til sex og seksualitet når de dukker opp naturlig i klassen.

Oppsummering av hovedfunn (ii)

1 av 4 bruker tid på emner knyttet til sex og seksualundervisning månedlig. 4 av 10 tar det opp kvartalsvis eller halvårlig og 2 av 10 årlig, mens færre enn 2 av 10 (17 prosent) tar det opp sjeldnere eller aldri.

Største andel (46 prosent) viser til at det er både de selv og elever (sammen) som oftest tar initiativ til å bringe emnet om sex og seksualitet på banen.

Nær 9 av 10 er ganske eller meget interessert i å ta opp helserelaterte emner med elevene.

4 av 10 har delt klassen inn etter kjønn i hele eller deler av seksualundervisningen, færrest i mindre skoler og blant kontaktlærere i Midt- og Nord-Norge.

4 av 10 har bruk gruppearbeid som en del av seksualundervisningen, klart flest blant de som jobber i rene ungdomsskoler (65 prosent).

Nær 5 av 10 (47 prosent) mener det er optimalt at elevene har ganske eller svært stor grad av medbestemmelse i seksualundervisningen – 45 prosent mener at elevene kun bør bestemme i noen grad.

Kun 13 prosent er enig i at i løpet av utdannelsen fikk kunnskap om seksualundervisning som de kan benytte nå som lærer, lærere i Osloskolen en noe mer enig.

De aller fleste (vel 9 av 10) er uenig i at seksualundervisning er et upassende tema å snakke om, nær 7 av 10 er helt uenig i dette utsagnet.

Oppsummering av hovedfunn (iii)

Det er også svært mange (66 prosent) som er uenig i at seksualundervisning *ikke* er like viktig som andre obligatoriske emner, men færre er helt uenig (27 prosent).

Knappe 3 av 10 (28 prosent) mener at kvaliteten på seksualundervisningen i skolen i dag er tilfredsstillende.

1 av 4 (25 prosent) er uenig. De fleste (36 prosent) svarer «midt på treet».

Halvparten av skolens kontaktlærere ser gjerne at det blir mer seksualundervisning i skolen. 4 av 10 (39 prosent) er «lunkne» til dette, mens 7 prosent ikke ønsker mer.

7 av 10 er enig i at seksualundervisning *kun* bør utføres av personer som virkelig har lyst til å undervise i temaet. 1 av 10 mener at lyst ikke bør være avgjørende, mens 2 av 10 er usikre (svart «vet ikke» eller «verken eller»).

Det er også 7 av 10 kontaktlærere som mener skolen får pålagt altfor mange temaer som lærere skal undervise i. Vel 1 av 10 er uenig i dette, mens 2 av 10 verken er enig eller uenig eller «vet ikke».

Så mange som 6 av 10 kontaktlærere er enig i at unges muligheter til å bygge opp et sunt og godt forhold til kropp og seksualitet har sammenheng med seksualundervisningen de får på skolen.

Oppsummering av hovedfunn (iv)

7 av 10 kontaktlærere som mener at seksualundervisning er viktig for å bidra til et godt psykososialt miljø i klassen og på skolen. Kun 6 prosent er direkte uenig i dette.

Det er også stor oppslutning om at seksualundervisningen kun bør utføres av lærer/helsesøster med kompetanse. 66 prosent er enig i dette, mens 15 prosent er uenig. Nær 2 av 10 er usikker (svart «verken eller/vet ikke»).

Flest har tatt opp tema om menstruasjon og kjærester, færrest har tatt opp tema om samleiestillinger og sexleketøy.

Lærere ved rene barneskoler tar like mye opp tema om menstruasjon, kjærester, kroppens anatomi, sjalusi og nattlig sædavgang som lærere ved rene ungdomsskoler og kombinerte skoler, mens øvrige tema tas opp i langt mindre grad.

Kompetansemål, skolens helsesøster og Internett er ressurser lærerne først og fremst benytter når de tilrettelegger for seksualundervisning – 75 til 62 prosent benytter disse virkemidlene.

75 prosent av kontaktlærerne har benyttet kompetansemål når de har tilrettelagt for seksualundervisningen, flest i ungdomsskoler og i de minste, færrest i Oslo/Akershus.

Oppsummering av hovedfunn (v)

Kun 1 av 4 kontaktlærere sier at de har benyttet kolleger når de har tilrettelagt for seksualundervisning. Klart flest blant lærere i rene ungdomsskoler og i de største skolene.

Knapt noen har benyttet skolens ledelse når de har tilrettelagt for seksualundervisning.

Hele 7 av 10 har benyttet skolens helsesøster når de har tilrettelagt seksualundervisningen, færrest blant de yngste lærerne uteksaminert etter 2008.

Kun 1 av 4 kontaktlærere totalt har benyttet eksterne ressurser, men så mange som 43 prosent av lærerne i de rene ungdomsskolene har benyttet slike ressurser.

Det er også 1 av 4 kontaktlærere som har benyttet Uke 6 ved tilrettelegging av seksualundervisningen. Klart flest lærere har benyttet Uke 6 i de rene ungdomsskolene, klart færrest blant de som er uteksaminert før 1994.

6 av 10 lærere har benyttet Internett ved tilrettelegging. Andelen er størst blant lærere i de rene ungdomsskolene og lavest blant lærere som er uteksaminert før 1994.

Kun 2 av 10 kontaktlærere har benyttet Utdanningsdirektoratets ressurshefte. Flest blant lærere i de rene barneskolene, skoler med 76-200 elever og blant lærere uteksaminert mellom 1994 og 2001.

Oppsummering av hovedfunn (vi)

Flest oppgir at de har funnet brukbar hjelp og informasjon hos helsesøster (7 av 10). Deretter vises det til Internett (61 prosent) og kompetansemål (57 prosent).

Lærere i rene barneskoler benytter egne kolleger og eksterne seksualundervisere i vesentlig mindre grad enn rene ungdomsskoler. Kombinerte skoler benytter i vesentlig mindre grad materiale fra ulike organisasjoner.

Kun 18 prosent opplever at de har høy kompetansen til å gjennomføre seksualundervisning. 57 prosent opplever at de i noen grad har den nødvendige kompetansen.

6 av 10 tror at tilgang til et tilrettelagt undervisnings-opplegg og om temaet inngår i utdanningsforløpet for lærer- og helsefagstudenter, så vil dette bidra til en forbedring av seksualundervisningen generelt.

Kontaktlærere i rene barneskoler tror i størst grad at et tilrettelagt undervisningsopplegg vil ha positiv effekt på seksualundervisningen.

Kontaktlærere i Midt- og Nord-Norge har størst tro på at seksualitet som tema inngår i utdanningsforløpet.

Kontaktlærere i Oslo/Akershus og i de største skolene har størst tro på at seksualundervisningen innføres som obligatorisk på enkelte trinn.

Oppsummering av hovedfunn (vii)

6 prosent mener på sin side at nye tiltak ikke vil bidra positivt til en bedre seksualundervisning, flest blant de som er uteksaminert før 1994.

60 prosent har et formalisert samarbeid med helsesøster ved egen skole rundt seksualundervisningen. Færrest som oppgir dette er yngre lærere uteksaminert etter 2008.

3

Om undersøkelsen

Formål og tema

Formål

Denne spørreundersøkelsen kartlegger seksualundervisningen i norsk skole på grunnskolenivået, 1. – 10. klasse.

Formålet med kartleggingen er å sette søkelys på seksualundervisning i skolen.

Målet med undersøkelsen er å få mer kunnskap om hvordan seksualundervisningen i skolen er i dag, og videre få innspill til hva som trengs for å sikre at unge får best mulig undervisning om seksualitet.

Målgruppen

De som har blitt intervjuet gjennom denne undersøkelsen er i første rekke *kontaktlærere* på alle trinn, fra 1. klasse til 10. klasse.

Tema

Tema som blant annet tas opp i denne kartleggingen er:

- Hvilket klasstrinn det er undervist i
- På hvilket klasstrinn lærerne introduserte seksualundervisning for første gang
- Hvor ofte lærerne bruker tid på emner knyttet til sex og seksualitet i klassesituasjonen
- Lærernes interesse for å ta opp temaet
- Holdninger til å gjennomføre seksualundervisning
- Tema som tas opp i seksualundervisningen og på hvilket trinn tema tas opp
- Hva slags ressurser som er benyttet i fbm seksualundervisningen
- Egenvurdering av kompetanse for å gjennomføre seksualundervisning
- Tiltak man tror vil kunne forbedre seksualundervisningen

Gjennomføring og metode

Tidspunkt

Undersøkelsen ble gjennomført i perioden 04. april – 10. mai 2016. Det ble sendt ut to påminnelser i løpet av perioden.

Nettbasert spørreundersøkelse

Undersøkelsen ble sendt ut med e-post til alle landets grunnskoler.

I invitasjonsbrevet som ble sendt skolenes e-postmottak, ble alle kontaktlærere ved hver skole oppfordret til å svare (invitasjonsbrevet vises i høyre spalte).

I alt ble det gjennomført 1010 intervju etter tre påminnelser.

Utvalget

Utvalget er trukket fra Grunnskolenes informasjonssystem (GSI). I alt ble 2883 skoler trukket (alle grunnskoler).

Rapportering

Denne rapporten bryter data ned på type skole (rene ungdomsskoler, rene barneskoler og kombinerte skoler), skolestørrelse (firedelt), regioner (firedelt) og tidspunkt for når kontaktlærer fullførte sin hovedutdannelse (firedelt). I tillegg til denne PowerPoint-rapporten er det levert komplett tabellverk.

Vekting

Undersøkelsen er vektet på type skole (rene ungdomsskoler, rene barneskoler og kombinerte skoler), skolestørrelse (fire- delt) og regioner (firedelt).

Ansvarlig

Roar Hind, TNS Gallup, har bistått i arbeidet med utforming av spørreskjema, gjennomført og rapportert undersøkelsen på oppdrag fra Sex og samfunn. Kontaktperson og ansvarlig for undersøkelsen i Sex og samfunn har vært Anneli Rønes, Kommunikasjonsrådgiver og Sara Rydland Nærum, politisk rådgiver.

Utsendelsesbrevet og første påminnelse

Emnefelt: **Spørreundersøkelse til kontaktlærere om seksualundervisning i skolen**

Invitasjon til spørreundersøkelse om seksualundervisning i skolen fra Sex og samfunn

Denne e-posten bes videresendt til *alle* kontaktlærere ved <Enhetens navn>, samt til skolens rektor, <Leders navn>.

Kjære kontaktlærer!

Vi vil gjerne invitere deg til en undersøkelse om seksualundervisning i skolen som TNS Gallup gjennomfører på oppdrag fra Sex og samfunn: <http://sexogsamfunn.no/>

Ved å svare, vil du bidra til å sette søkelys på seksualundervisning i skolen. Målet med undersøkelsen er å få mer kunnskap om hvordan seksualundervisningen i skolen er i dag, og videre få innspill til hva som trengs for å sikre at unge får best mulig undervisning om seksualitet. **Vi håper skolen stiller seg positiv til å delta i undersøkelsen og at du som kontaktlærer har mulighet til å svare!** Alle svar vil bli behandlet konfidensielt og undersøkelsens resultater vil kun bli lagt ut i statistisk form. Har du spørsmål om konfidensialitet, ta kontakt med avdelingsleder Roar Hind i TNS Gallup: e-post: roar.hind@tns-gallup.no

For å svare, klikker du på linken nedenfor:

^slink^

Dersom linken ikke virker, kan du kopiere den og lime den inn i din nettleser.

Med vennlig hilsen

Maria Røsok
Daglig leder

Sex og samfunn

Har du spørsmål om denne undersøkelsen når det gjelder innholdet eller om tekniske forhold, send en e-post til avsender: gallup-undersokelse@tns-gallup.no.

TNS Gallup er Norges største markedsanalyseelskap, og vi gjennomfører markedsundersøkelser for både offentlige og private organisasjoner og bedrifter. Vi forholder oss til de lover og regler som gjelder til enhver tid, samt bransjens etiske retningslinjer. Hvis du ønsker å lese våre retningslinjer for ivaretagelse av personvern hensyn, finner du dem på <http://www.galluppanelet.no/index.cfm?action=Main.lobbyGeneral&myContent=PRIVACYPOLICY>

Emnefelt: **Påminnelse - spørreundersøkelse til kontaktlærere om seksualundervisning i skolen**

Påminnelse om spørreundersøkelsen - Seksualundervisning i skolen - fra Sex og samfunn

Vi tillater oss å minne om denne undersøkelsen og ber om at denne e-posten videresendes til *alle* kontaktlærere ved <Enhetens navn>, samt som orientering til skolens rektor, <Leders navn>.

Kjære kontaktlærer!

Vi minner om denne spørreundersøkelse om seksualundervisning i skolen som TNS Gallup gjennomfører på oppdrag fra Sex og samfunn: <http://sexogsamfunn.no/>

Ved å svare, vil du bidra til å sette søkelys på seksualundervisning i skolen. Målet med undersøkelsen er å få mer kunnskap om hvordan seksualundervisningen i skolen er i dag, og videre få innspill til hva som trengs for å sikre at unge får best mulig undervisning om seksualitet. **Vi håper skolen stiller seg positiv til å delta i undersøkelsen og at du som kontaktlærer har mulighet til å svare!** Alle svar vil bli behandlet konfidensielt og undersøkelsens resultater vil kun bli lagt ut i statistisk form. Har du spørsmål om konfidensialitet, ta kontakt med avdelingsleder Roar Hind i TNS Gallup: e-post: roar.hind@tns-gallup.no

For å svare, klikker du på linken nedenfor:

^slink^

Dersom linken ikke virker, kan du kopiere den og lime den inn i din nettleser.

Med vennlig hilsen

Maria Røsok
Daglig leder

Sex og samfunn

Har du spørsmål om denne undersøkelsen når det gjelder innholdet eller om tekniske forhold, send en e-post til avsender: gallup-undersokelse@tns-gallup.no.

TNS Gallup er Norges største markedsanalyseelskap, og vi gjennomfører markedsundersøkelser for både offentlige og private organisasjoner og bedrifter. Vi forholder oss til de lover og regler som gjelder til enhver tid, samt bransjens etiske retningslinjer. Hvis du ønsker å lese våre retningslinjer for ivaretagelse av personvern hensyn, finner du dem på <http://www.galluppanelet.no/index.cfm?action=Main.LobbyGeneral&myContent=PRIVACYPOLICY>

Politikk og samfunn
Seksualundervisning i skolen

© TNS 21.6. 2016

Roar Hind

Brutto- og nettoutvalg, vekter

Bruttoutvalg		I alt	Oslo/ Akershu	Resten av Østlandet	Sør- og Vestlandet	Midt- og Nord Norge
I alt		2883	395	851	958	679
Ren barneskole (1-7)	1-75 elever	429	15	105	184	125
	76-200 elever	433	55	150	154	74
	201-325 elever	374	69	109	128	68
	326 eller flere elever	380	92	136	109	43
Ren ungdomsskole (8-10)	1-75 elever	38	13	11	6	8
	76-200 elever	102	8	40	35	19
	201-325 elever	186	33	73	53	27
	326 eller flere elever	166	41	47	56	22
Kombineret skole (1-10)	1-75 elever	241	15	41	53	132
	76-200 elever	257	15	56	93	93
	201-325 elever	109	10	25	38	36
	326 eller flere elever	168	29	58	49	32

Nettutvalg		I alt	Oslo/ Akershu	Resten av Østlandet	Sør- og Vestlandet	Midt- og Nord Norge
I alt		1009	138	323	284	264
Ren barneskole (1-7)	1-75 elever	76	1	27	18	30
	76-200 elever	78	6	29	29	14
	201-325 elever	114	17	29	38	30
	326 eller flere elever	119	36	56	16	11
Ren ungdomsskole (8-10)	1-75 elever	10	4			6
	76-200 elever	55	6	17	13	19
	201-325 elever	151	17	75	43	16
	326 eller flere elever	119	25	34	43	17
Kombineret skole (1-10)	1-75 elever	53		6	18	29
	76-200 elever	107	1	26	30	50
	201-325 elever	39	8	6	10	15
	326 eller flere elever	88	17	18	26	27

		Uveid	%	Veid	%
I alt		1009	100	1009	100
Ren barneskole (1-7)	1-75 elever	76	7,5	150	14,9
	76-200 elever	78	7,7	152	15
	201-325 elever	114	11,3	131	13
	326 eller flere elever	119	11,8	133	13,2
Ren ungdomsskole (8-10)	1-75 elever	10	1	13	1,3
	76-200 elever	55	5,5	36	3,5
	201-325 elever	151	15	65	6,5
	326 eller flere elever	119	11,8	58	5,8
Kombineret skole (1-10)	1-75 elever	53	5,3	84	8,4
	76-200 elever	107	10,6	90	8,9
	201-325 elever	39	3,9	38	3,8
	326 eller flere elever	88	8,7	59	5,8
Oslo/Akershus		138	13,7	138	13,7
Resten av Østlandet		323	32	298	29,5
Sør- og Vestlandet		284	28,1	335	33,2
Midt- og Nord Norge		264	26,2	238	23,6

Vekting av data - frafall

Tabellen over viser at rene barneskoler er vektet opp, spesielt skoler med forholdsvis få elever, samtidig med at rene ungdomsskoler er vektet ned, særlig de større skolene - som da er overrepresentert blant de som har svart.

(Tabellene over ble laget med 1009 intervju, ett færre enn endelig antall intervju).

Feilmarginer og signifikante forskjeller

Det vil alltid knytte seg en viss usikkerhet til resultatene når vi spør et utvalg av befolkningen. Denne usikkerheten, eller feilmarginen, kan beregnes statistisk. Et sentralt mål i denne sammenhengen er standardavviket. Standardavviket beregnes ut fra hvor mye hver enkelt enhet avviker fra gjennomsnittet for alle enhetene i undersøkelsen når det gjelder den egenskapen vi ønsker å måle. Med utgangspunkt i standardavviket kan vi beregne feilmarginen for det aktuelle resultatet.

Fastsettelsen av feilmarginen vil også avhenge av hvor stor usikkerhet vi er villige til å akseptere. Det vanlige er å angi feilmarginer basert på 95 prosent sannsynlighet. Dette betyr at hvis vi hadde 100 forskjellige uavhengige utvalg, ville resultatet ligge innenfor de feilmarginene vi oppgir i minst 95 av de 100 undersøkelsene. Det vil igjen si at det bare er 5 prosent sannsynlighet for at den faktiske fordelingen blant bedriftene *ikke* ligger innenfor de oppgitte feilmarginene.

Feilmarginene i prosenttabeller uttrykkes i prosentpoeng. Hvis vi for eksempel har funnet at om lag 70 prosent av lærerne totalt *har holdt seksualundervisning i løpet av sitt arbeidsliv*, gir dette feilmarginer på +/- 2,8 prosentpoeng med **1000 intervju**, se tabellen på neste side.

Det er da med 95 prosent sannsynlighet et sted mellom 67,2 og 72,8 prosent av kontaktlærerne i Norge som har holdt seksualundervisning, men det mest sannsynlige resultatet er 70 prosent.

Ser vi på det samme spørsmålet *blant lærer i rene barneskoler*, finner vi at feilmarginene ligger på mellom 65,5 og 74,5 prosent, dette basert på om lag **400 intervju** og at en like stor andel (om lag 70 prosent) har holdt seksualundervisning i løpet av sitt arbeidsliv.

Tabellen på neste side kan brukes som et hjelpemiddel ved tolkningen (vurdering av sikkerhet) av resultatene på nedbrytninger i materialet.

Tabellen er basert på såkalte «uendelighetsunivers», der populasjonen er 10 ganger eller mer det antall intervju som foreligger.

Feilmarginer og signifikante forskjeller, forts.

Feilmarginer ved "uendelighetsutvalg" - når universet er 10 ganger større, eller enda større, enn antallet observasjoner

STØRRELSEN PÅ FEILMARGINEN I PROSENTPOENG						
Antall enheter	5(95)%	10(90)%	20(80)%	30(70)%	40(60)%	50(50)%
50	+/- 6	+/- 8,3	+/- 11,0	+/- 12,7	+/- 13,6	+/- 13,9
100	+/- 4,3	+/- 5,9	+/- 7,9	+/- 9,0	+/- 9,6	+/- 9,8
200	+/- 3,0	+/- 4,2	+/- 5,5	+/- 6,4	+/- 6,8	+/- 6,9
300	+/- 2,5	+/- 3,5	+/- 4,6	+/- 5,3	+/- 5,7	+/- 5,8
400	+/- 2,2	+/- 3,0	+/- 3,9	+/- 4,5	+/- 4,8	+/- 4,9
500	+/- 1,9	+/- 2,6	+/- 3,5	+/- 4,0	+/- 4,3	+/- 4,4
600	+/- 1,7	+/- 2,4	+/- 3,2	+/- 3,7	+/- 3,9	+/- 4,0
800	+/- 1,5	+/- 2,1	+/- 2,8	+/- 3,2	+/- 3,5	+/- 3,5
1000	+/- 1,4	+/- 1,9	+/- 2,5	+/- 2,8	+/- 3,0	+/- 3,1
1500	+/- 1,1	+/- 1,5	+/- 2,0	+/- 2,3	+/- 2,4	+/- 2,5
2500	+/- 0,9	+/- 1,2	+/- 1,6	+/- 1,8	+/- 1,9	+/- 2,0
3000	+/- 0,8	+/- 1,1	+/- 1,5	+/- 1,7	+/- 1,8	+/- 1,8
3500	+/- 0,7	+/- 1,0	+/- 1,4	+/- 1,5	+/- 1,7	+/- 1,7

4

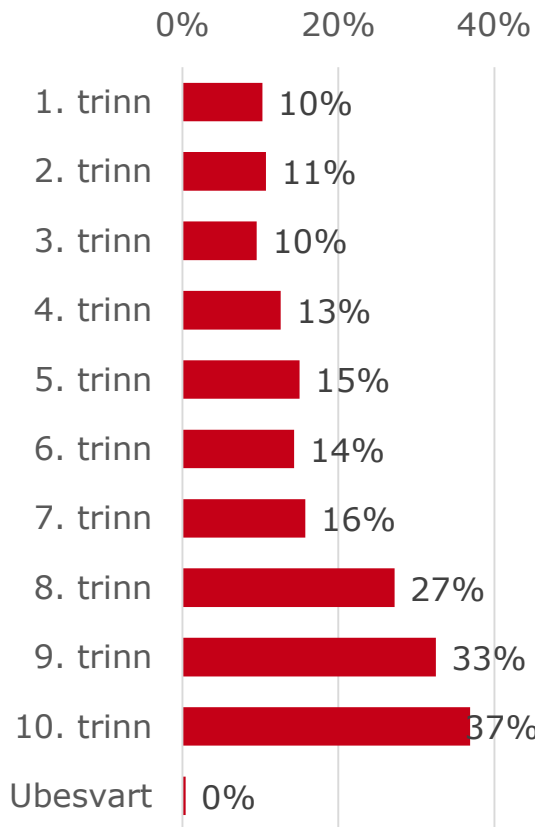
Kontaktlærernes erfaringer, praksis og holdninger

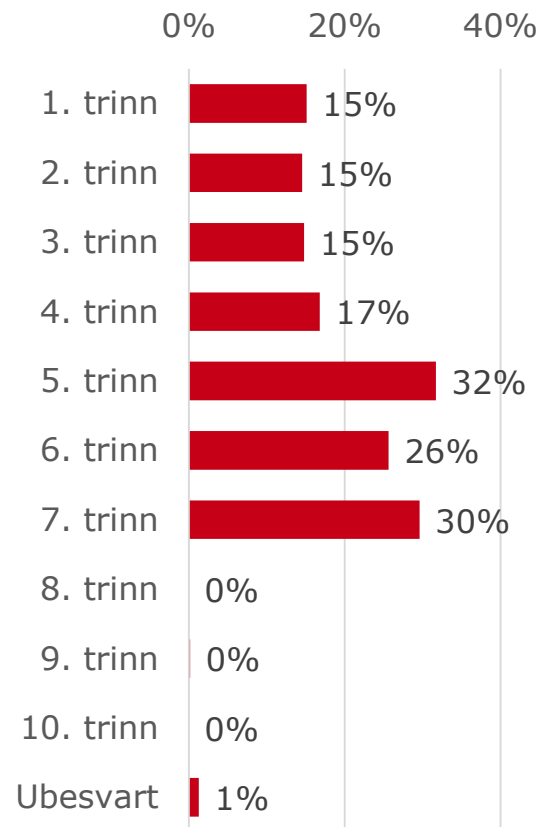
Alle skoler sett under ett, underviser flest på 5. trinn (22 prosent) og 7. trinn (21 prosent), færrest underviser på hhv. 1., 2. og 3. trinn (11 prosent).

Hvilke/hvilket trinn underviser du i hovedsak på? Oppgi trinn ut fra situasjonen i inneværende år.

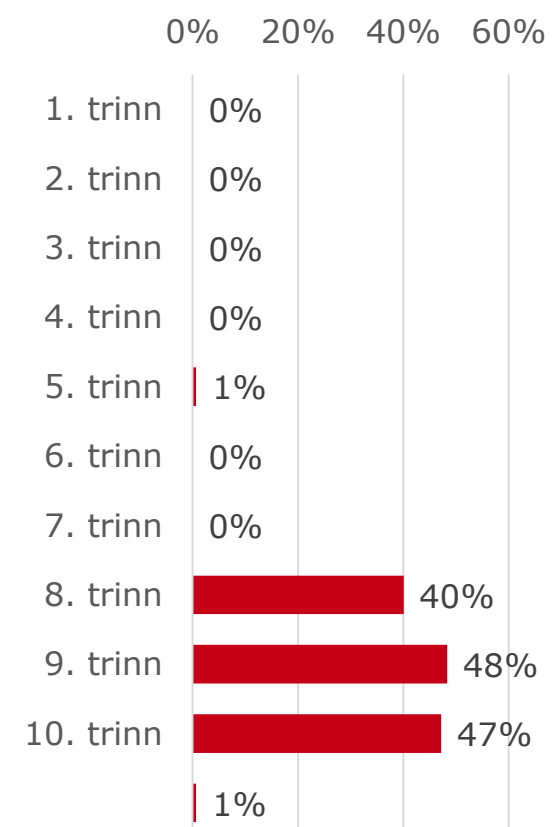
Kombinerte skoler (1-10): (n=287)

Rene barneskoler: (n=387)

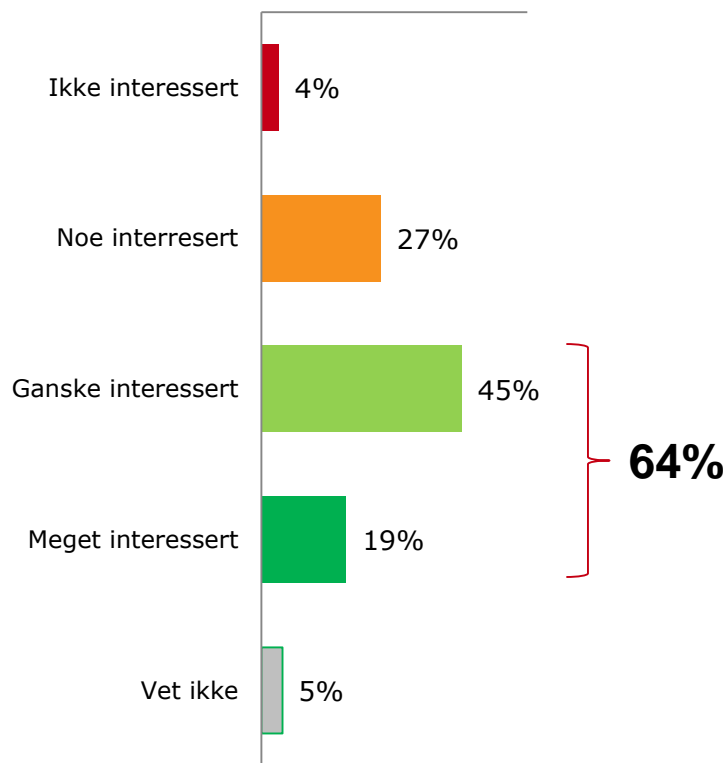
Rene ungdomsskoler: (n=335)

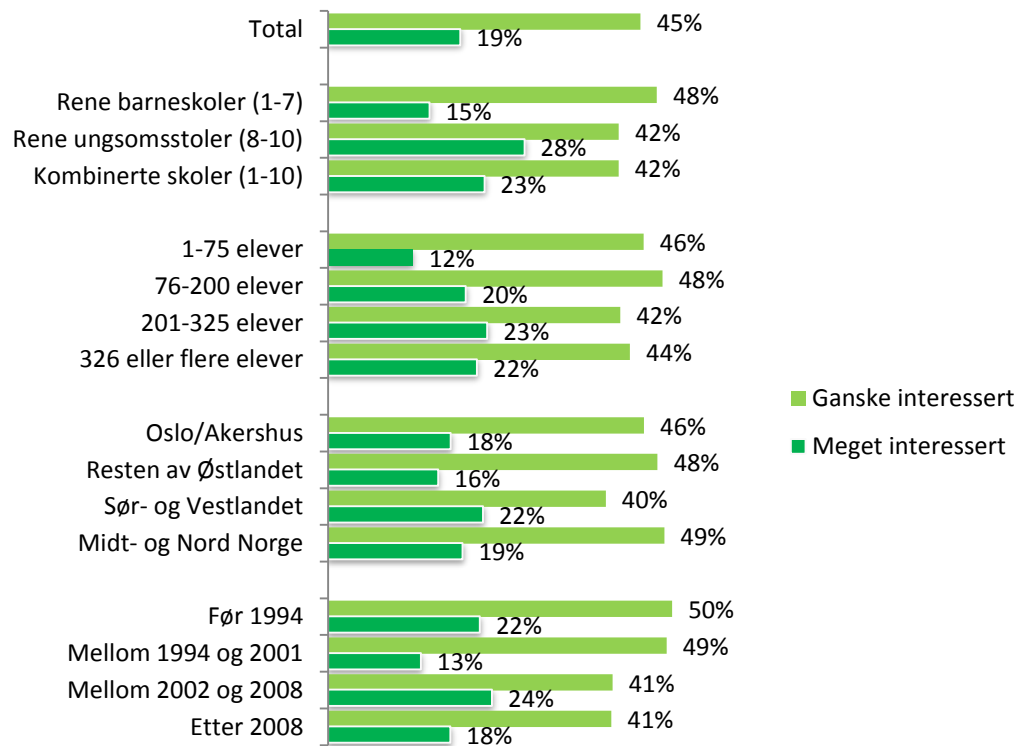
64 prosent er ganske eller meget faglig interessert i seksualundervisning, mest interessert er kontaktlærere som har tatt utdanning før 1994

Hvordan vil du beskrive din faglige interesse for seksualundervisning?

N=1009 0% 20% 40% 60%

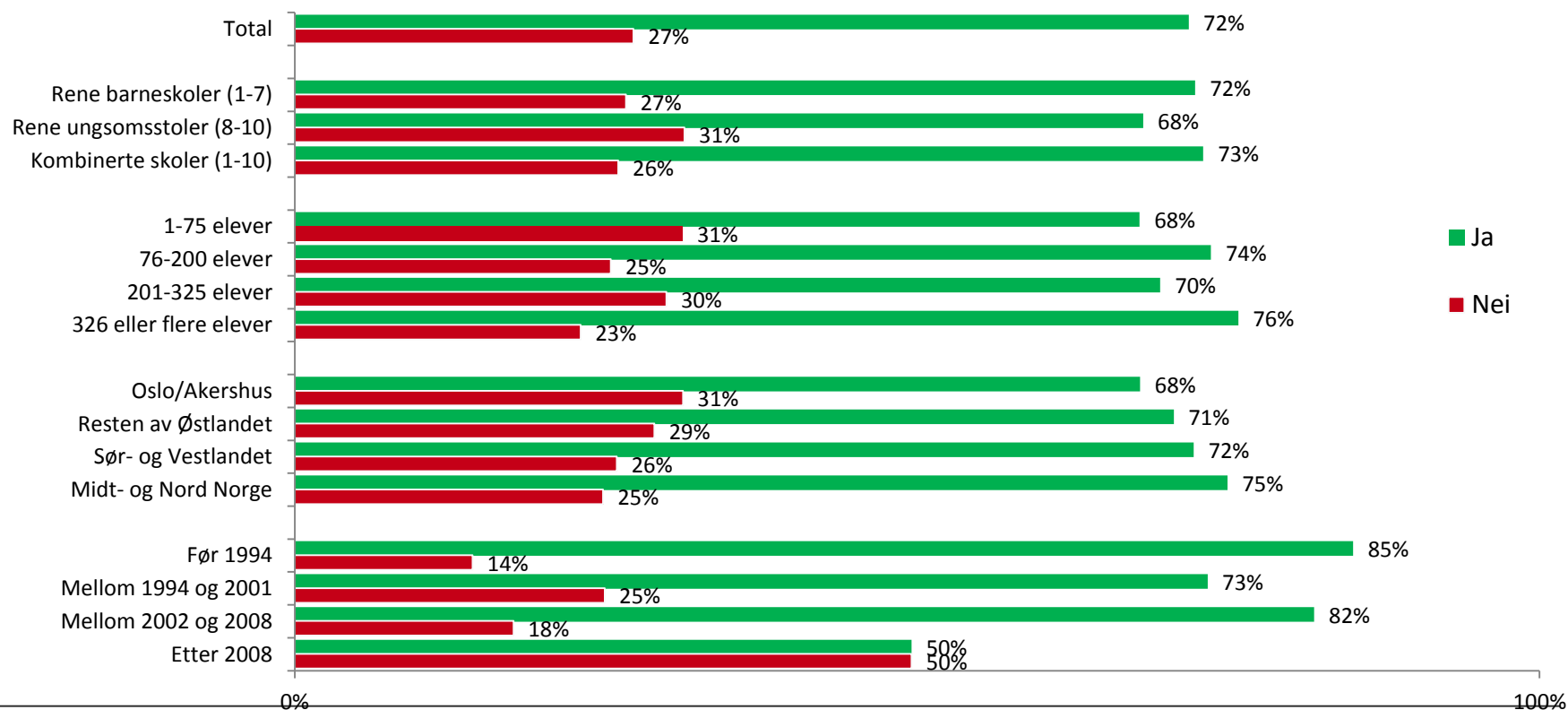
Andel ganske og meget interessert

72 prosent av alle kontaktlærere har holdt seksualundervisning, størst andel (85 prosent) blant de som fullførte sin utdanning før 1994

Har du holdt seksualundervisning i ditt arbeidsliv?

N=1010

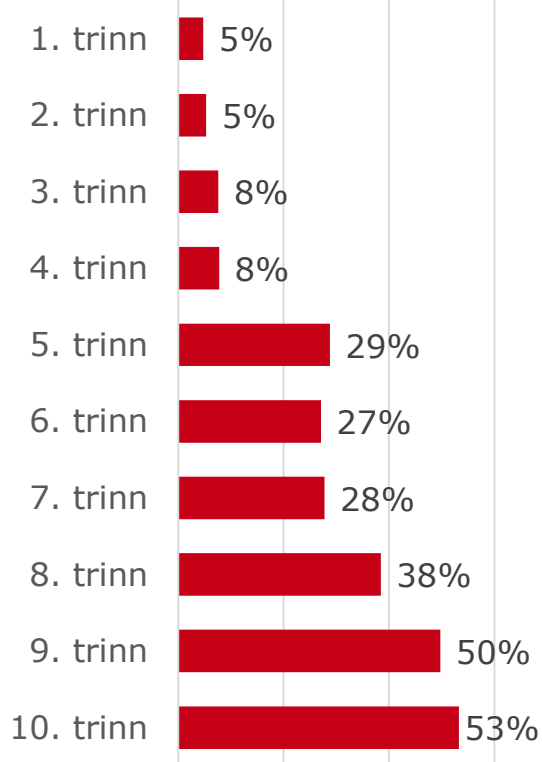

Flest (alle skoler sett under ett) har gjennomført seksualundervisning på 6. og 7. trinn (41 prosent)

Hvilke/hvilket klassetrinn har du gjennomført seksualundervisning på?

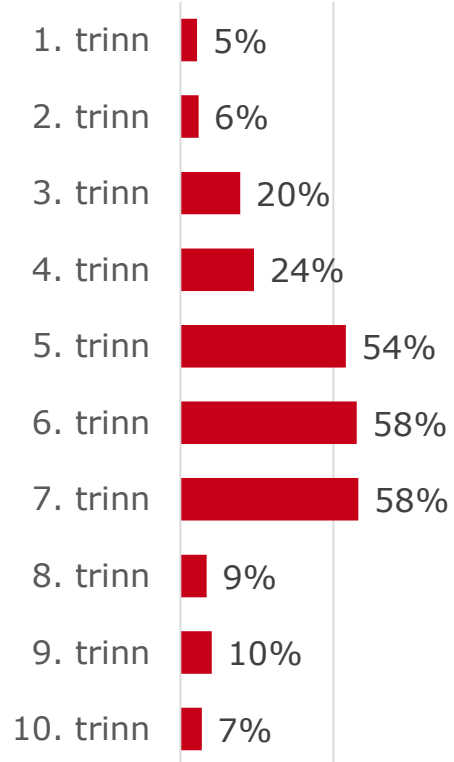
Kombinerte skoler (1-10): (n=287)

0% 20% 40% 60%

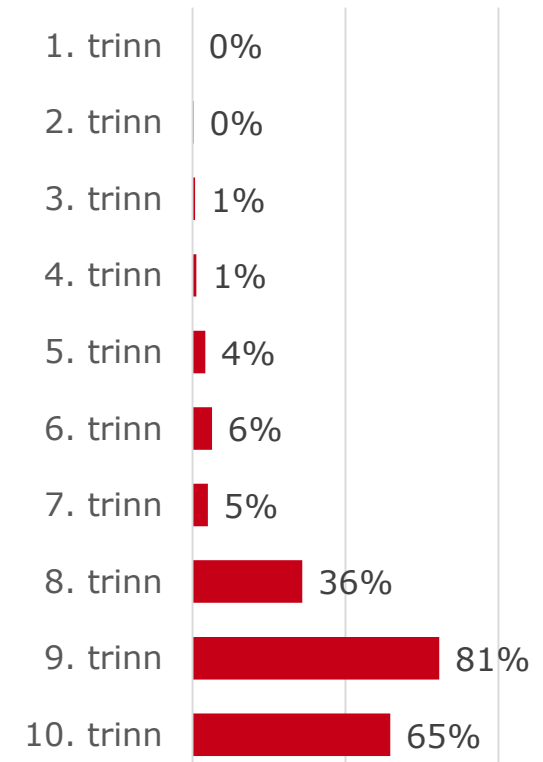
Rene barneskoler: (n=387)

0% 50% 100%

Rene ungdomsskoler: (n=335)

0% 50% 100%

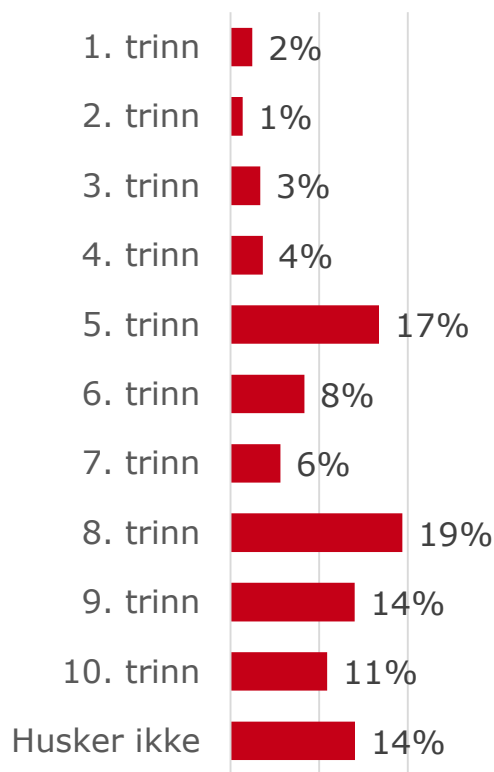

Flest (alle skoler sett under ett) startet å introdusere seksualundervisning på 5. trinn (21 prosent)

På hvilket klassetrinn introduserte du seksualundervisning for første gang?

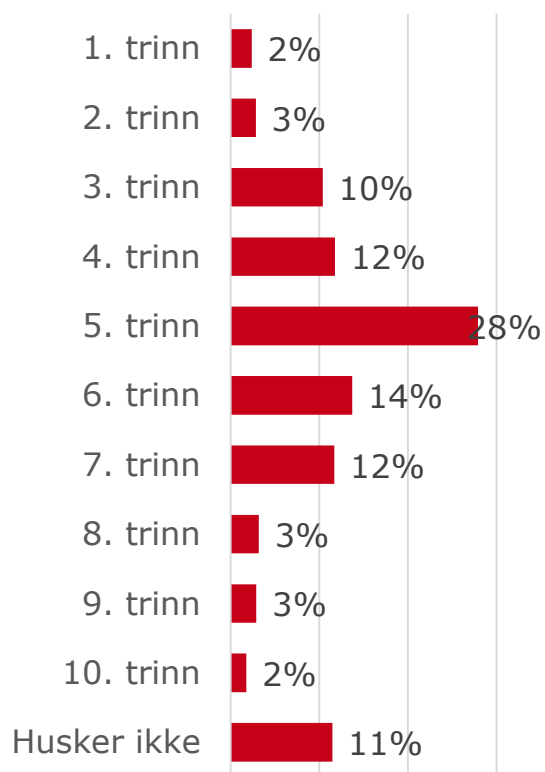
Kombinerte skoler (1-10): (n=287)

0% 10% 20% 30%

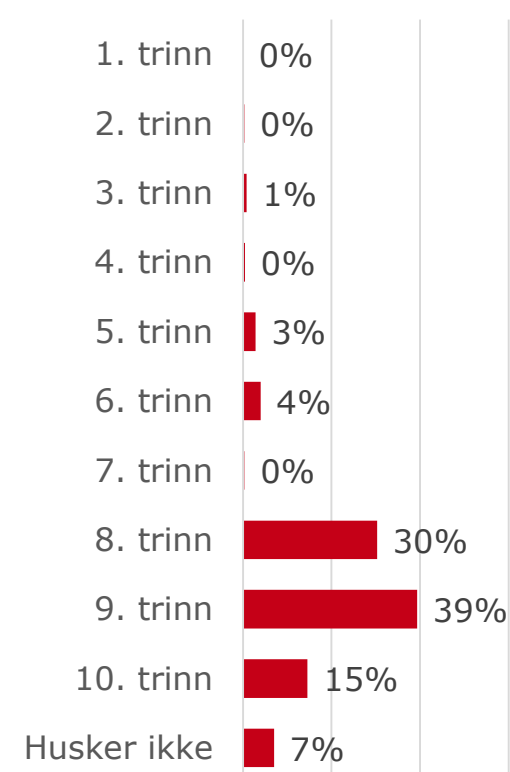
Rene barneskoler: (n=387)

0% 10% 20% 30%

Rene ungdomsskoler: (n=335)

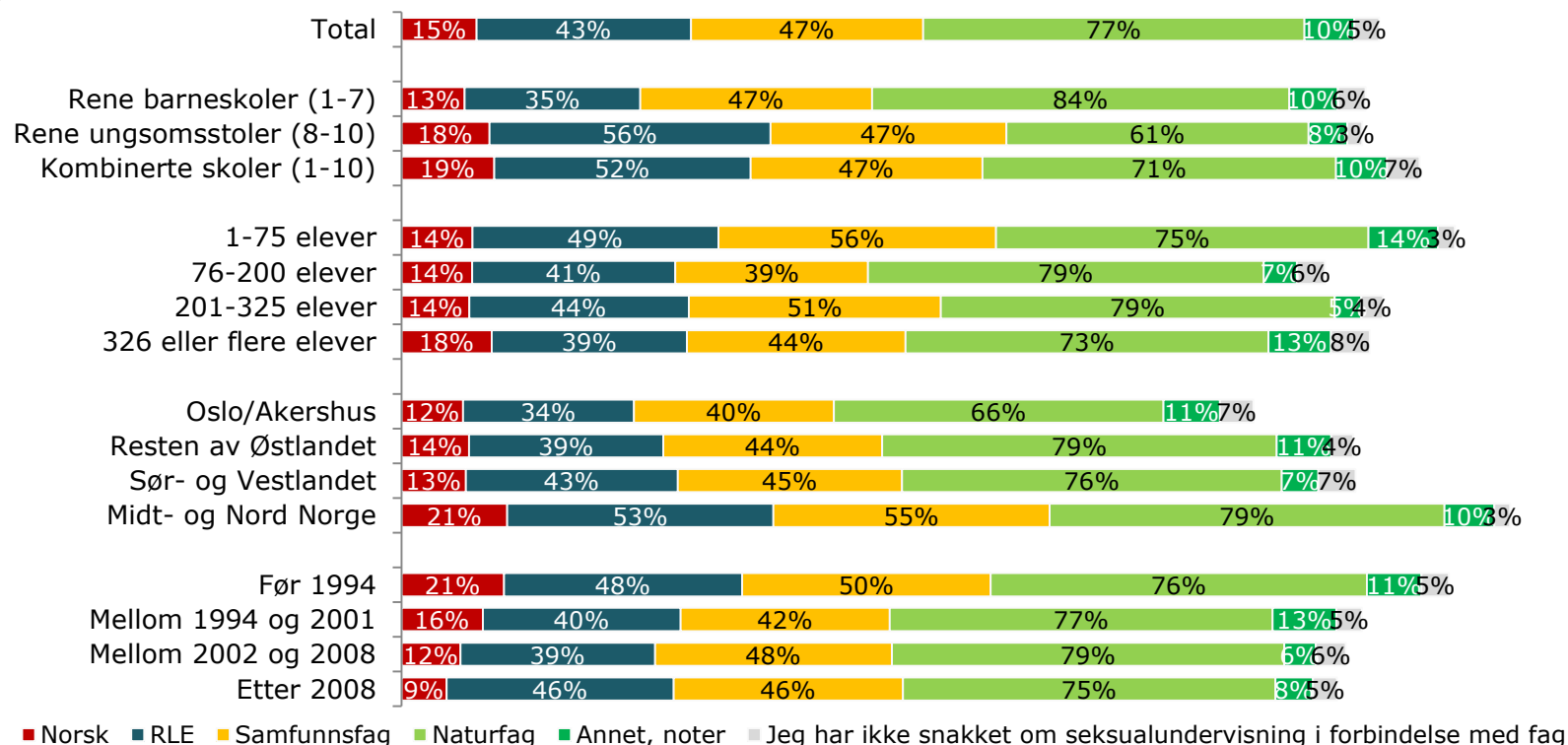
0% 20% 40% 60%

77 prosent kombinerer seksualundervisning med naturfag. Mellom 4 og 5 av 10 kombinerer det med samfunnsfag og RLE.

Har du kombinert seksualundervisning med andre fag, i tilfelle hvilke?

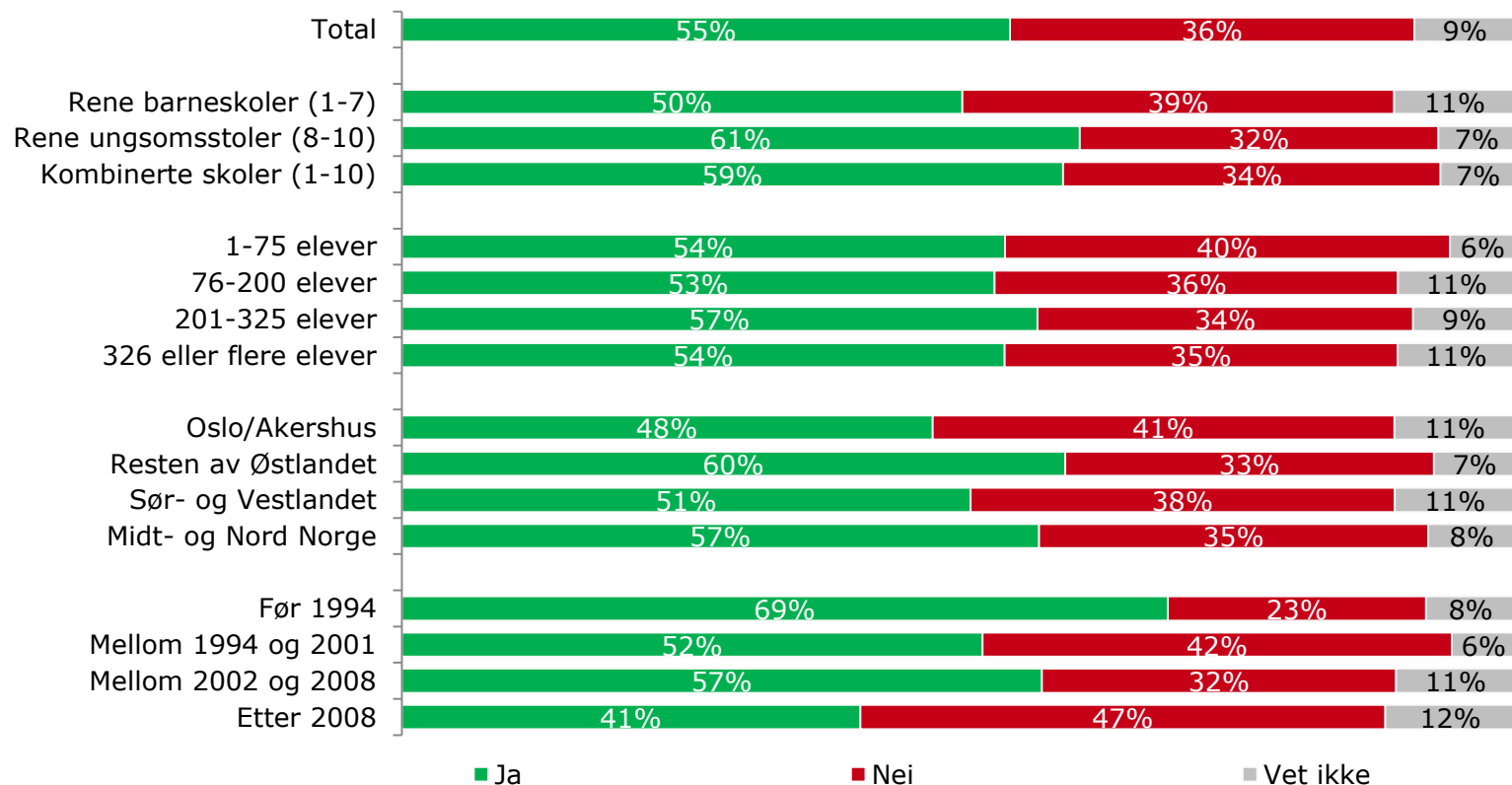
N=726

55 prosent inkluderer seksualundervisning som en del av årsplanleggingen. Kontaktlærere som er uteksaminert før 1994 gjør dette i større grad enn andre.

Inkluderer du seksualundervisning som en del av årsplanleggingen?

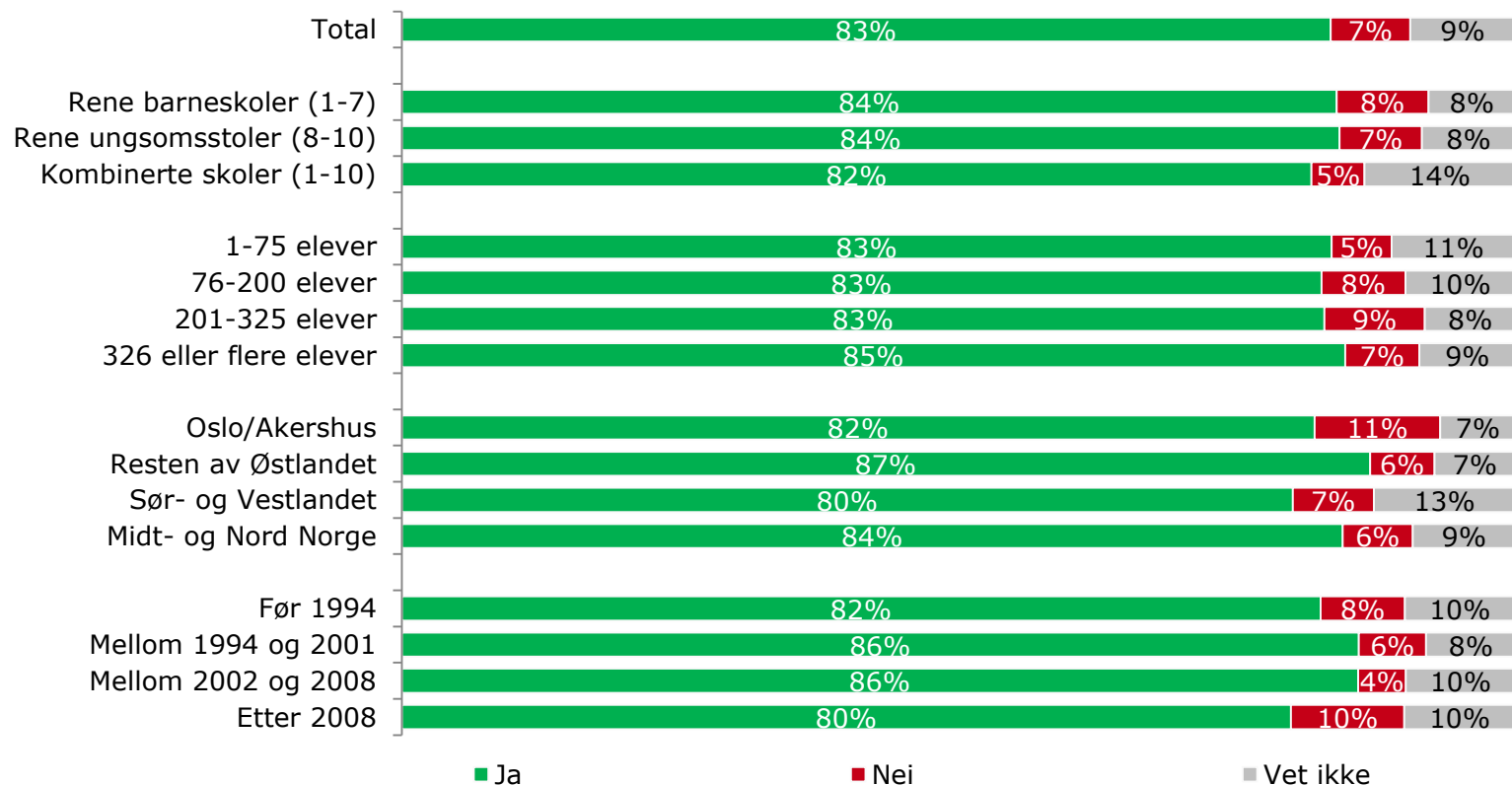
N=1009

Vel 8 av 10 bruker tid på emner knyttet til sex og seksualitet når de dukker opp naturlig i klassen

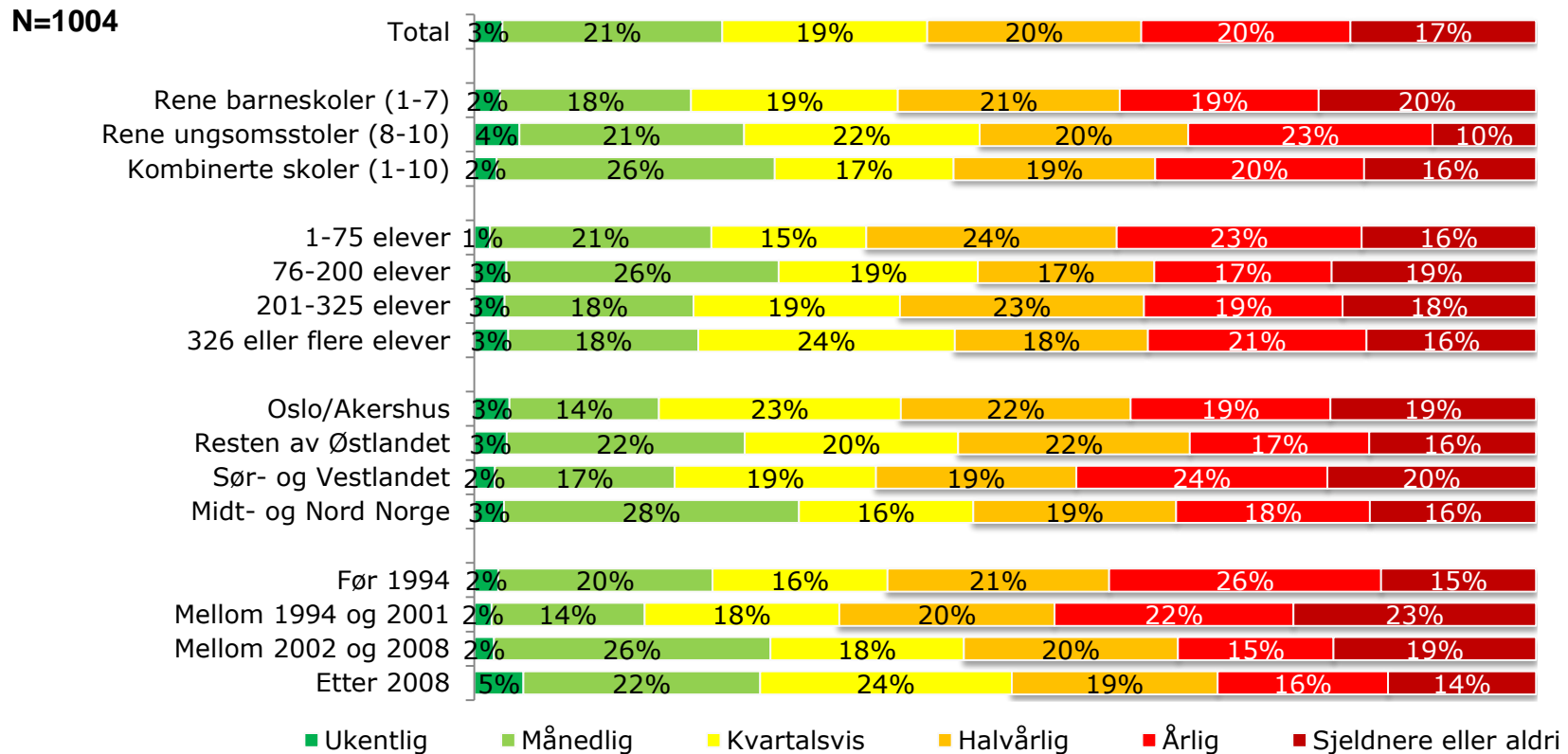
Prioriterer du å bruke tid på emner knyttet til sex og seksualitet når de dukker opp naturlig i klassen?

N=1008

1 av 4 bruker tid på emner knyttet til sex og seksualundervisning månedlig. 4 av 10 tar det opp kvartalsvis eller halvårlig og 2 av 10 årlig, mens færre enn 2 av 10 (17 prosent) tar det opp sjeldnere eller aldri.

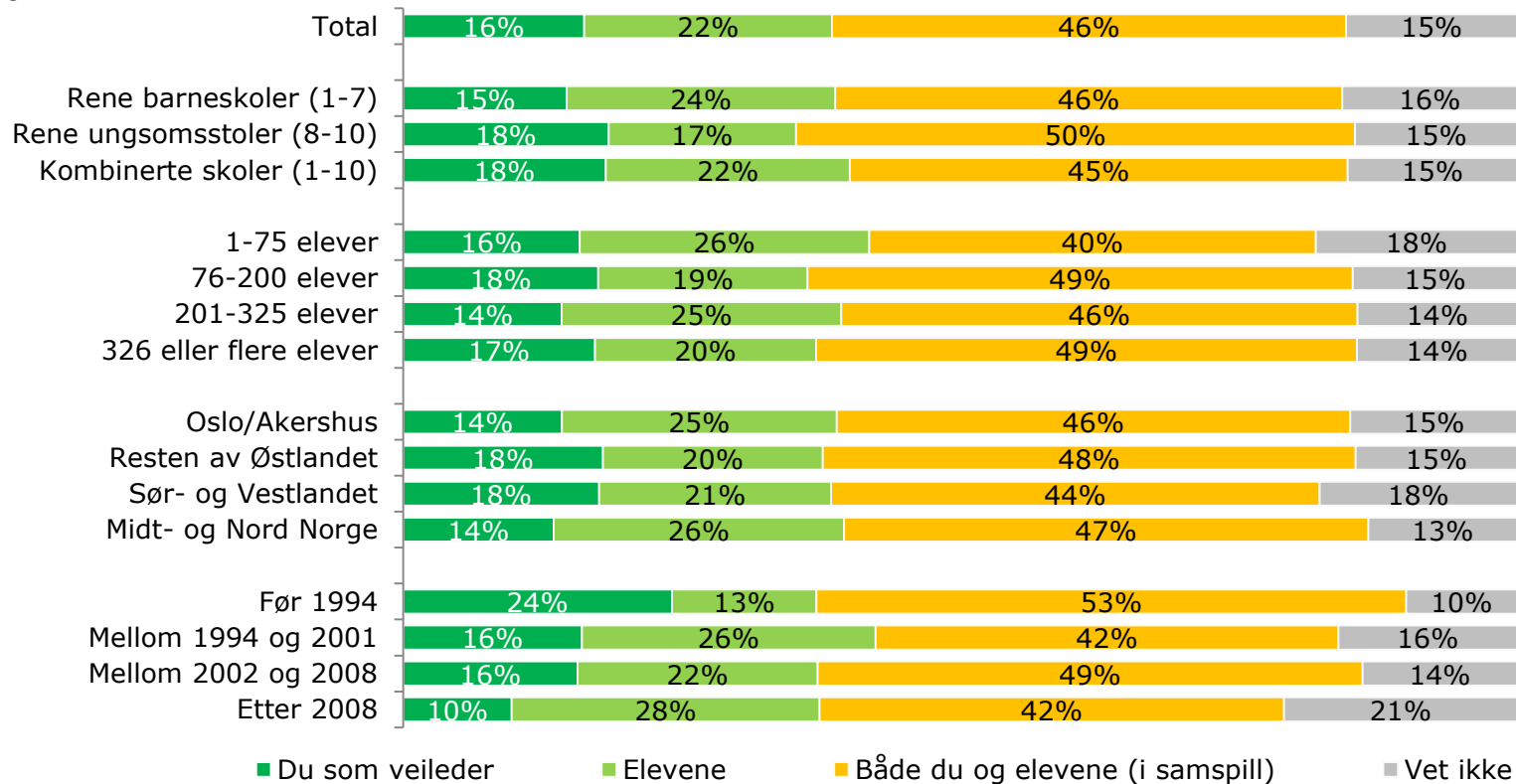
Hvor ofte bruker du tid på emner knyttet til sex og seksualitet i klassesituasjonen?

Største andel (46 prosent) viser til at det er både de selv og elever (sammen) som oftest tar initiativ til å bringe emnet om sex og seksualitet på banen

Hvem er det som oftest tar initiativ til å bringe emner knyttet til sex og seksualitet på banen?

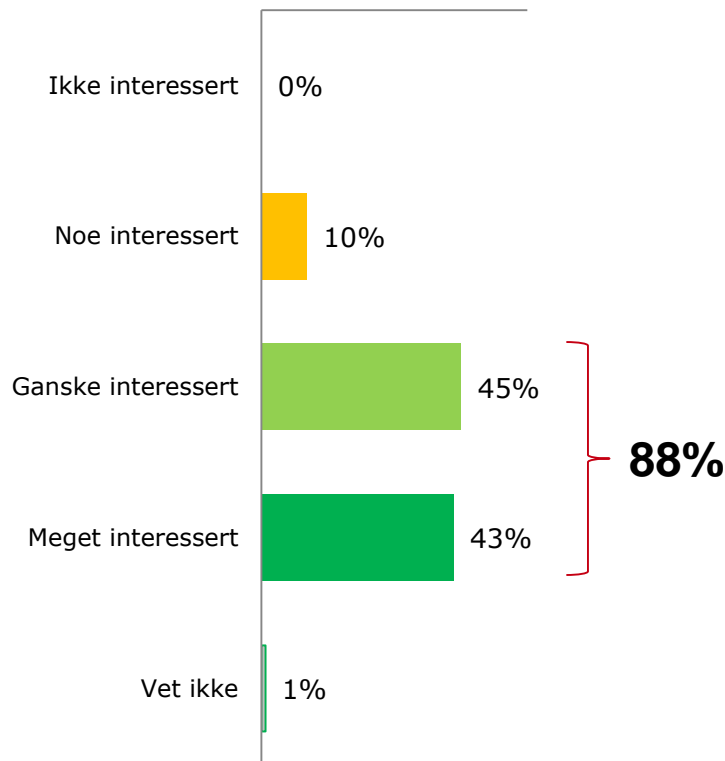
N=1008

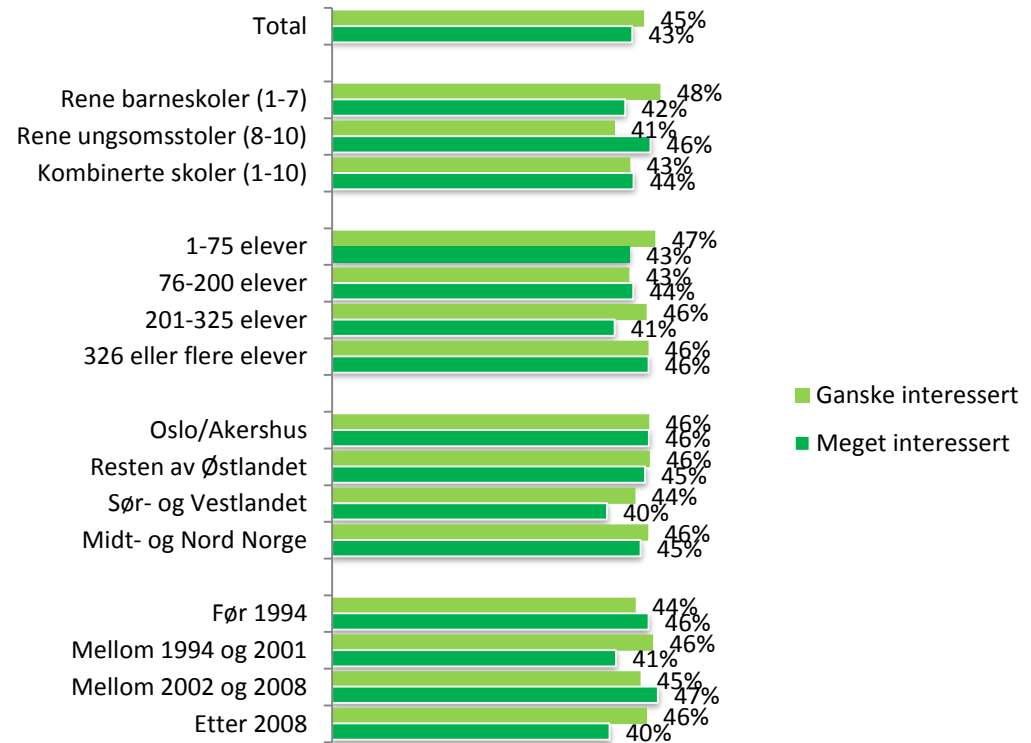
Nær 9 av 10 er ganske eller meget interessert i å ta opp helserelaterte emner med elevene

Hvordan vil du beskrive din interesse for generelt å ta opp helserelaterte emner med elevene?

N=1008 0% 20% 40% 60%

Andel ganske og meget interessert

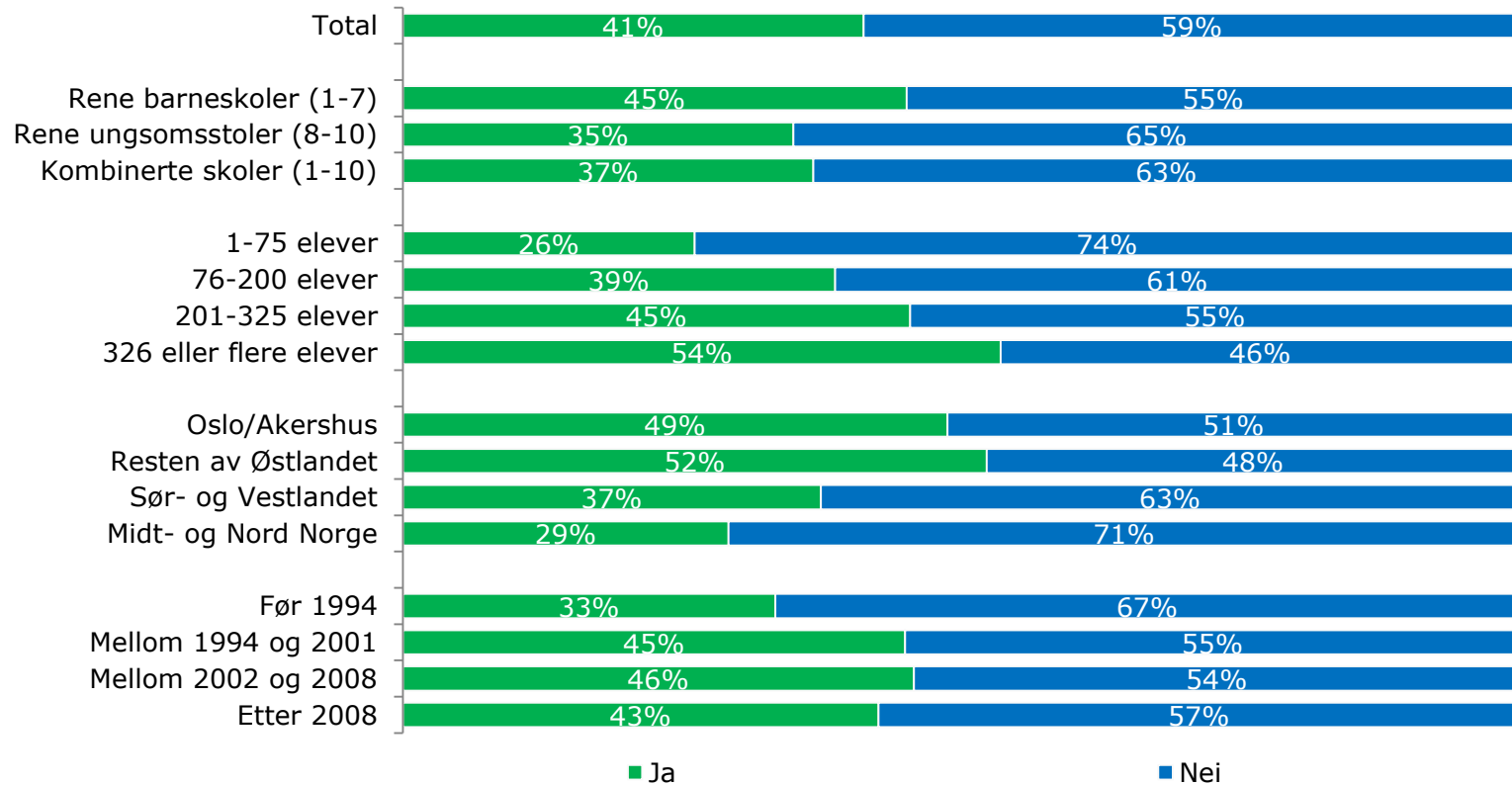

4 av 10 har delt klassen inn etter kjønn i hele eller deler av seksualundervisningen, færrest i mindre skoler og blant kontaktlærere i Midt- og Nord-Norge

Har du delt inn klassen etter kjønn i hele eller deler av seksualundervisningen?

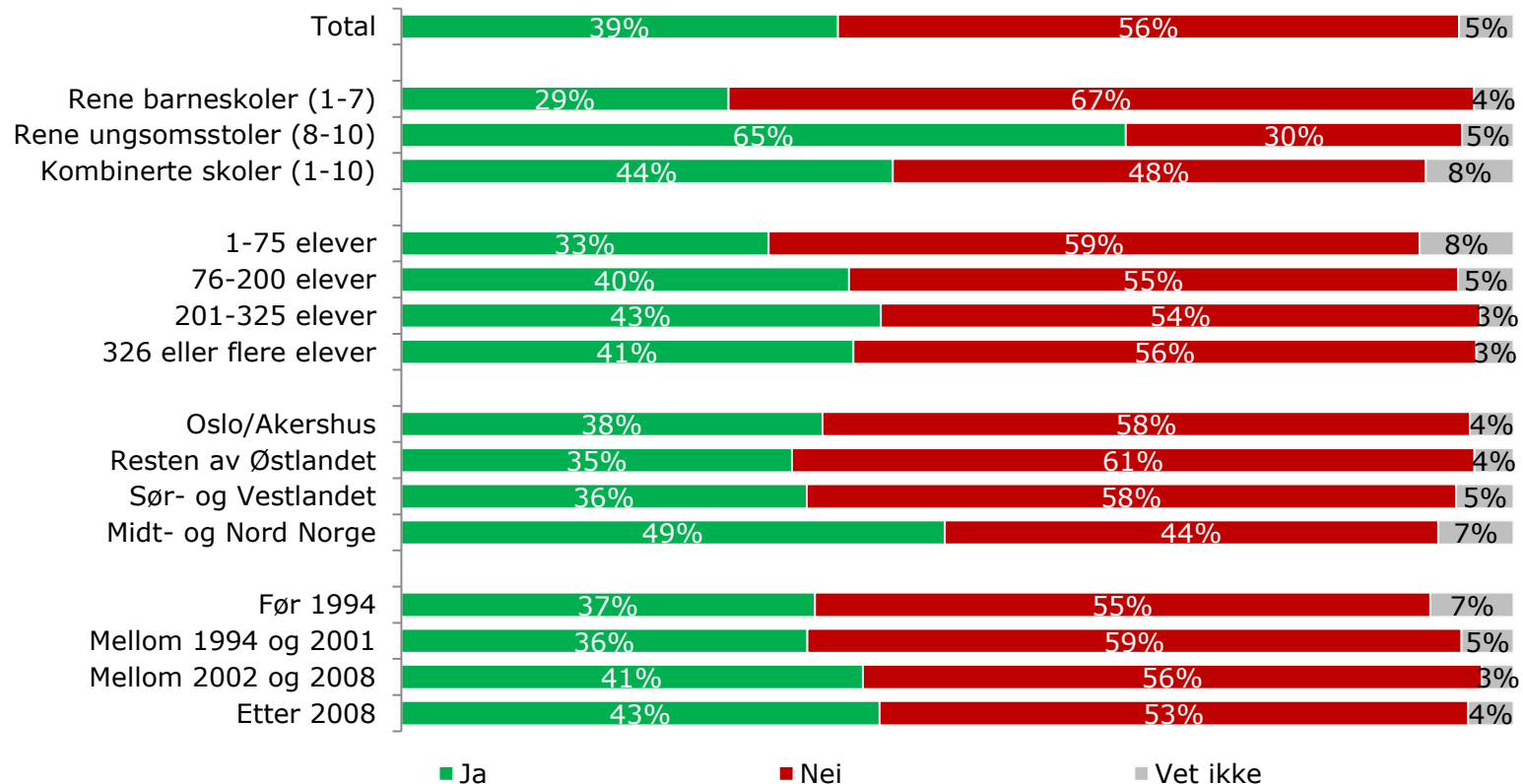
N=727

4 av 10 har bruk gruppearbeid som en del av seksualundervisningen, klart flest blant de som jobber i rene ungdomsskoler (65 prosent).

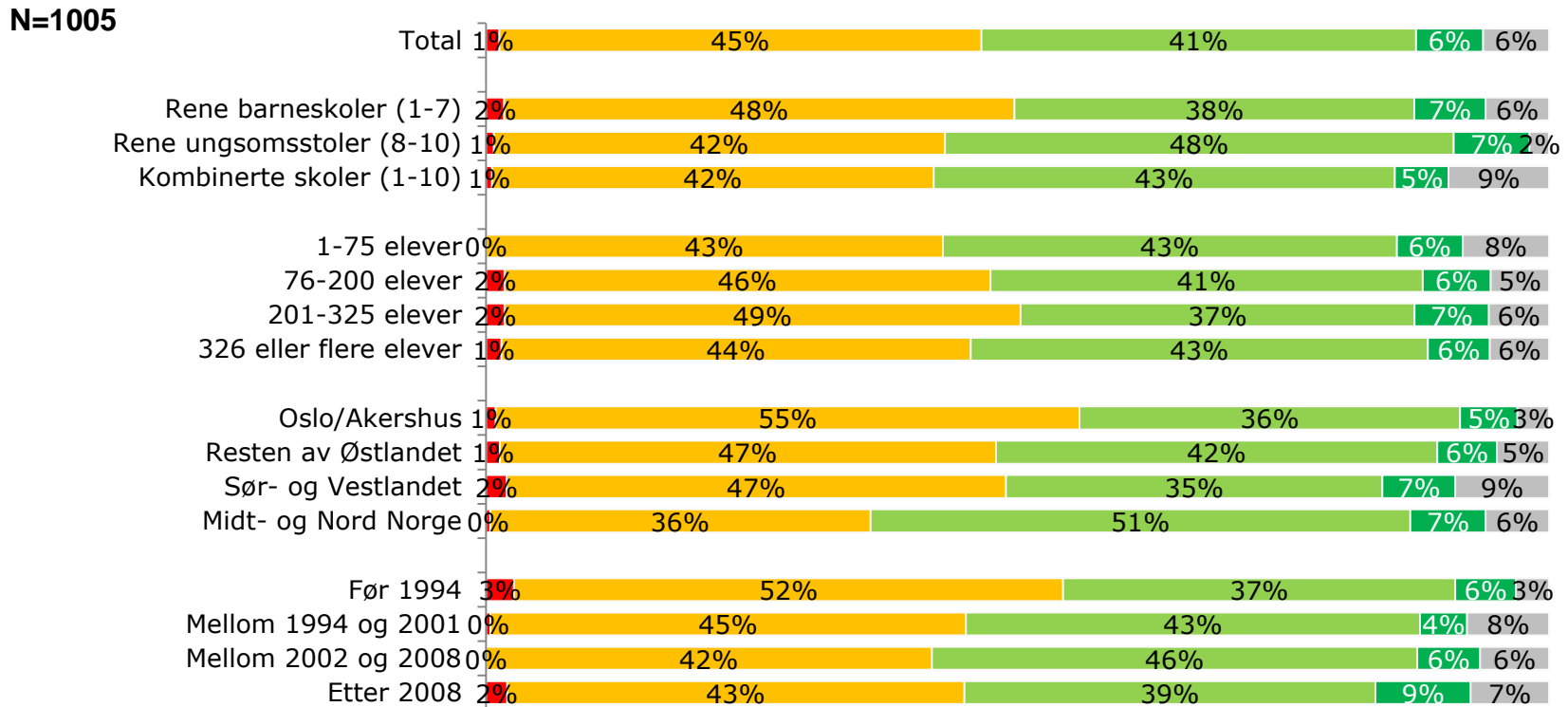
Har du brukt gruppearbeid som en del av seksualundervisningen?

N=724

Nær 5 av 10 (47 prosent) mener det er optimalt at elevene har ganske eller svært stor grad av medbestemmelse i seksualundervisningen – 45 prosent mener at elevene kun bør bestemme i noen grad

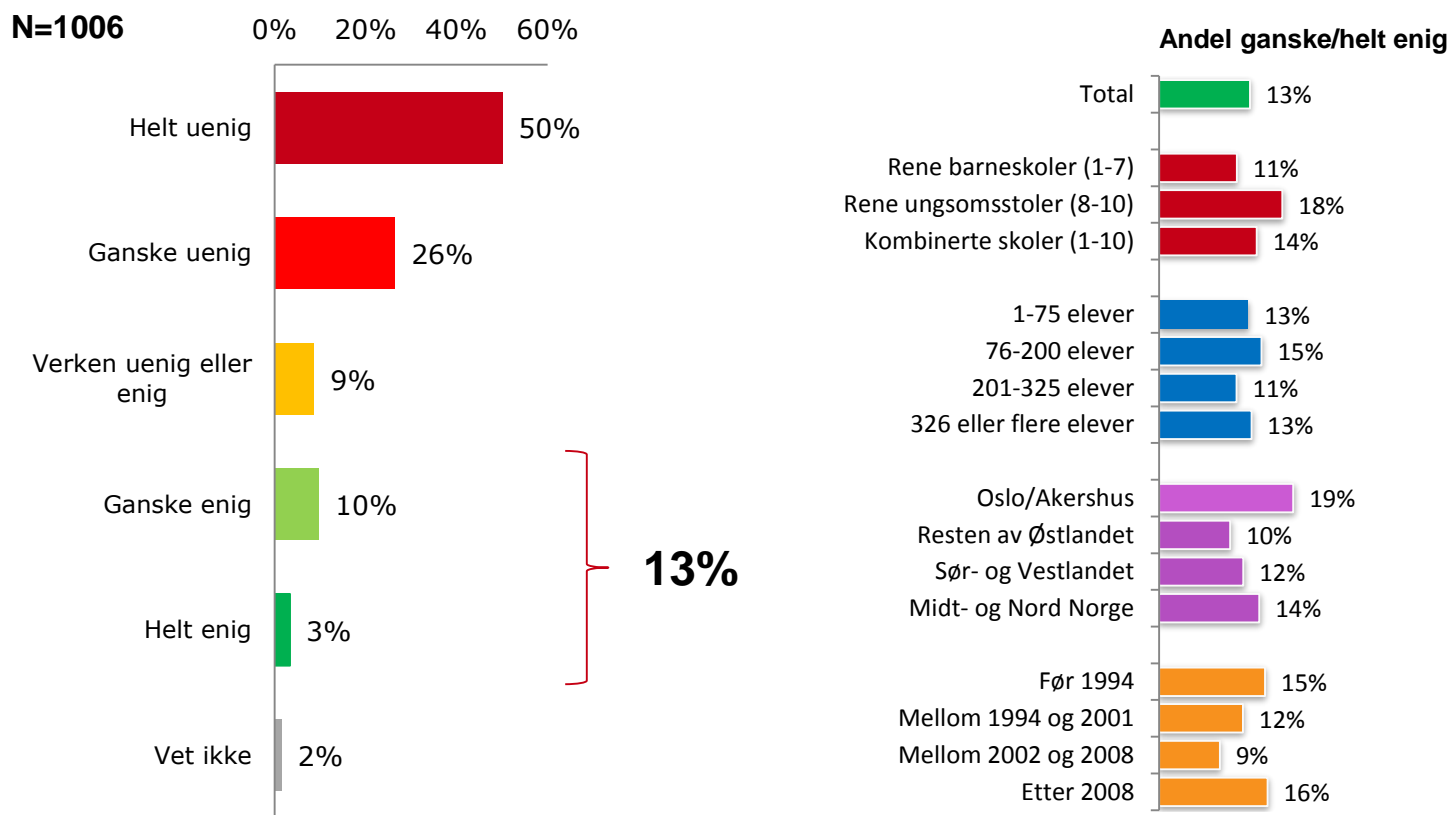
Hvilken grad av medbestemmelse fra elevenes side mener du er optimal i seksualundervisning?

■ Ingen medbestemmelse ■ Noe medbestemmelse ■ Ganske stor medbestemmelse ■ Svært stor medbestemmelse ■ Vet ikke

Kun 13 prosent er enig i at i løpet av utdannelsen fikk kunnskap om seksualundervisning som de kan benytte nå som lærer, lærere i Osloskolen en noe mer enig

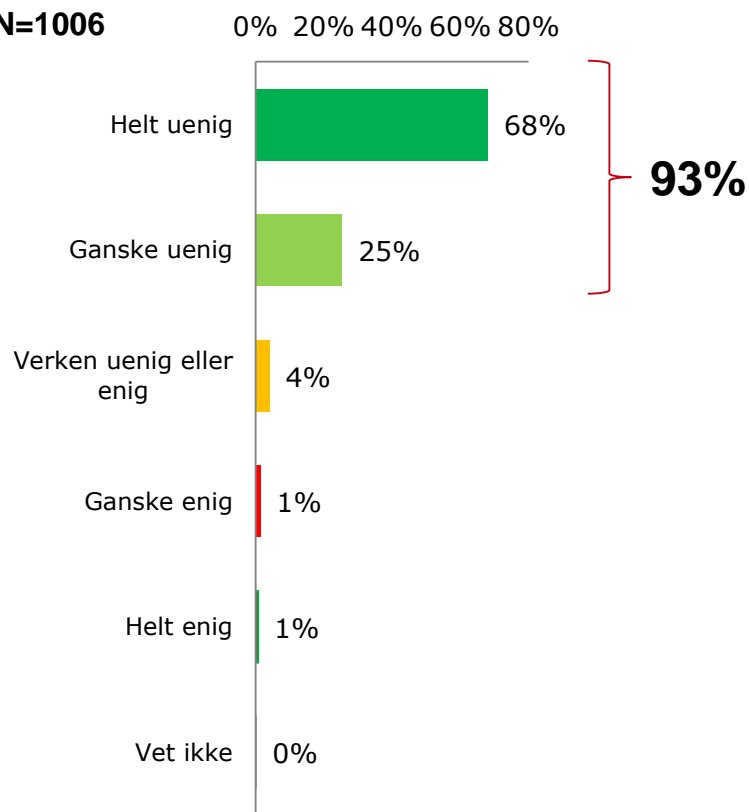
I løpet av min utdanning fikk jeg kunnskap om seksualundervisning som jeg kan bruke nå

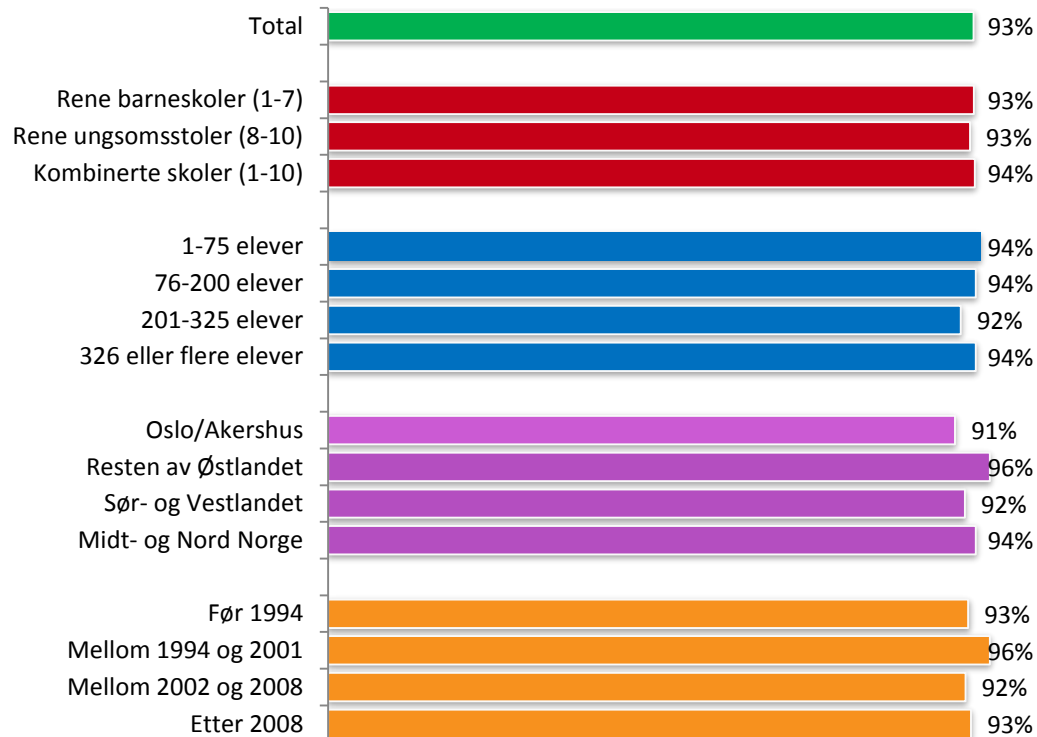
De aller fleste (vel 9 av 10) er uenig i at seksualundervisning er et upassende tema å snakke om, nær 7 av 10 er helt uenig i dette utsagnet.

Seksualundervisning er et upassende tema å snakke om i skolen, fordi det berører intime og private spørsmål

N=1006

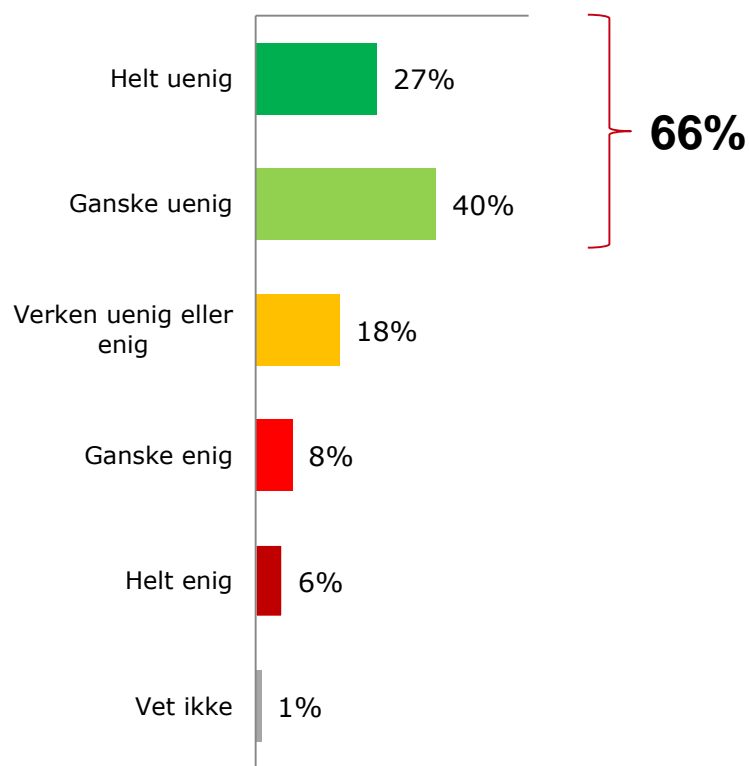
Andel ganske/helt uenig

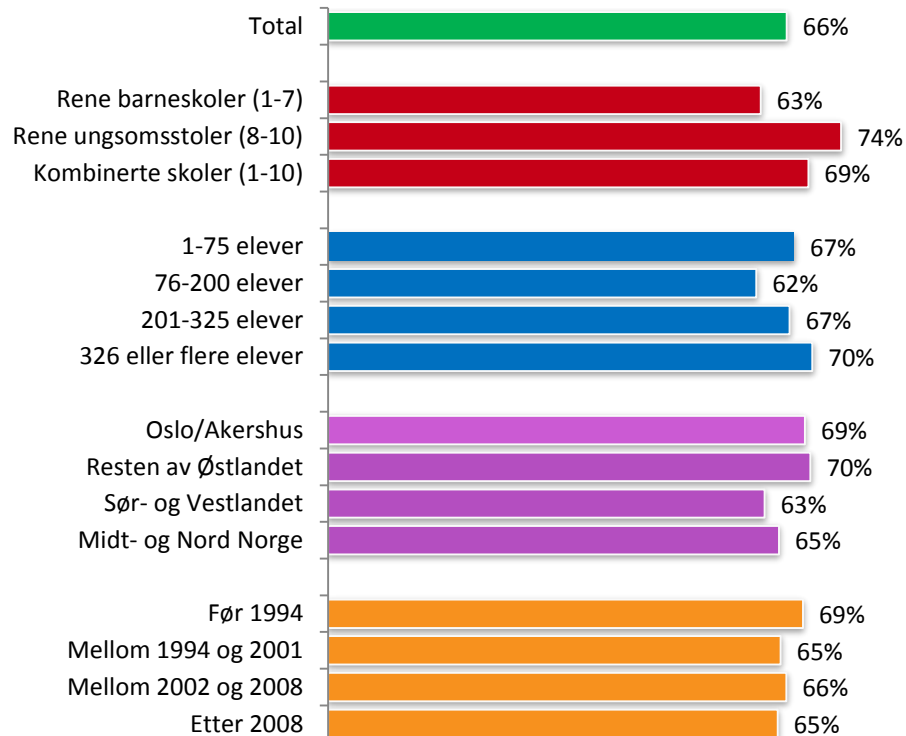
Det er også svært mange (66 prosent) som er uenig i at seksualundervisning *ikke* er like viktig som andre obligatoriske emner, men færre er helt uenig (27 prosent)

Seksualundervisning i skolen er ikke like viktig som andre obligatoriske emner

N=1000 0% 20% 40% 60%

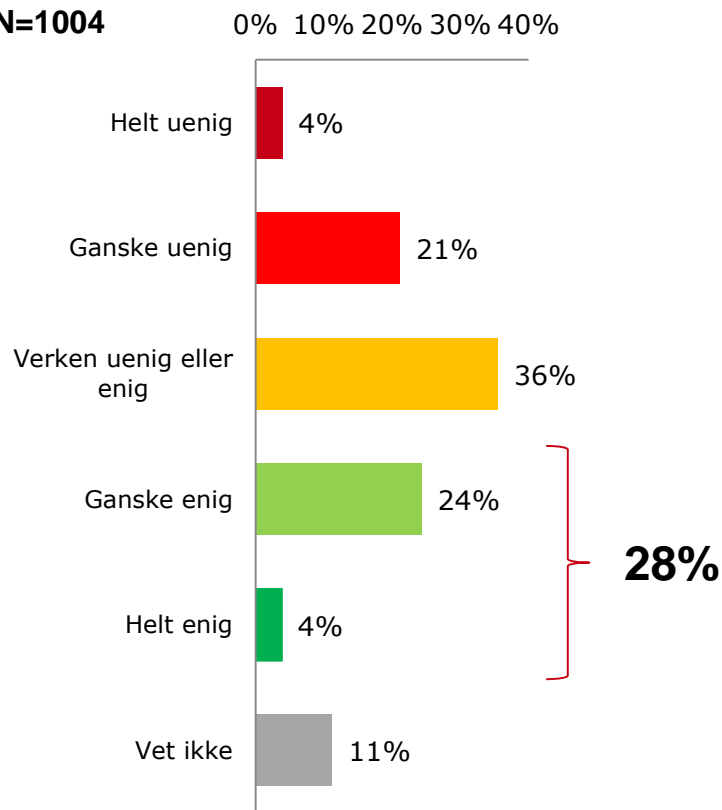
Andel ganske/helt uenig

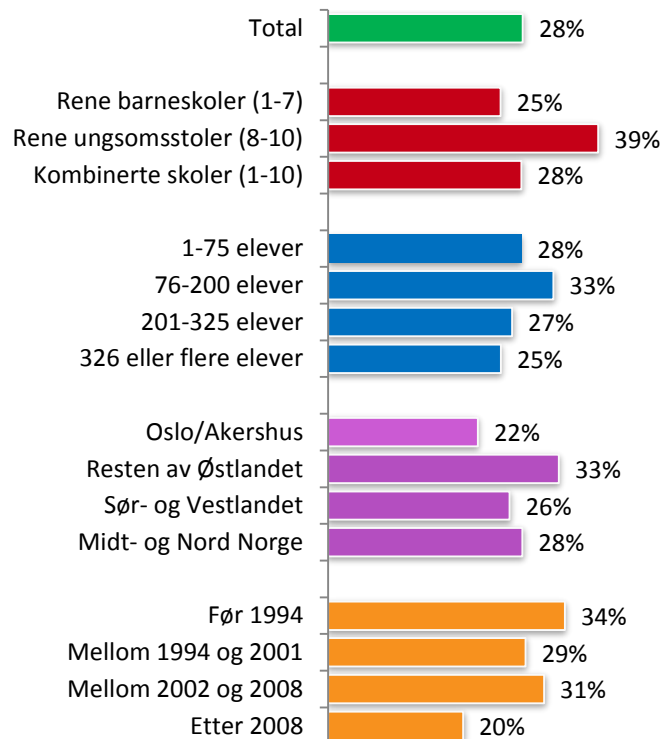
Knappe 3 av 10 (28 prosent) mener at kvaliteten på seksualundervisningen i skolen i dag er tilfredsstillende. 1 av 4 (25 prosent) er uenig. De fleste (36 prosent) svarer «midt på treet».

Jeg mener at kvaliteten på seksualundervisningen i skolen i dag er tilfredsstillende

N=1004

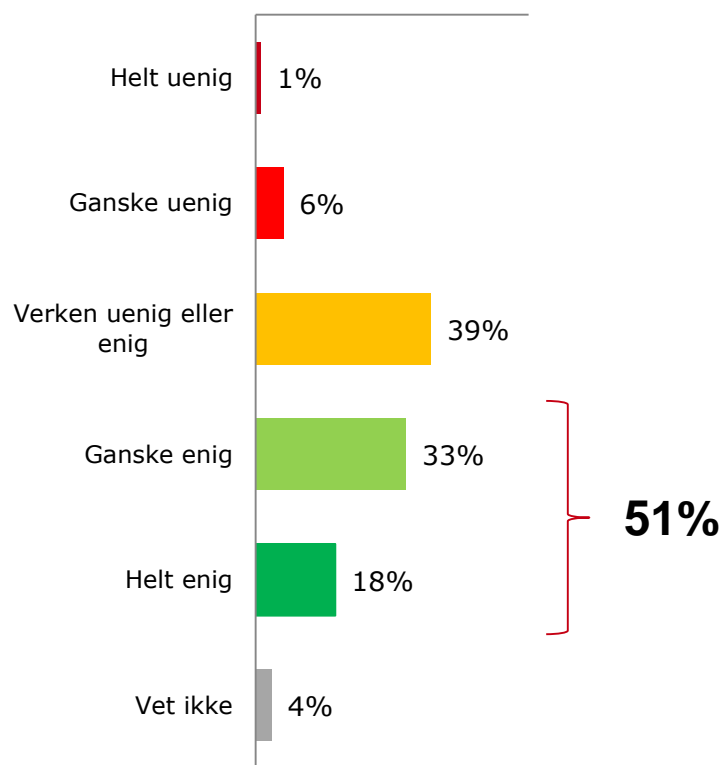
Andel ganske/helt enig

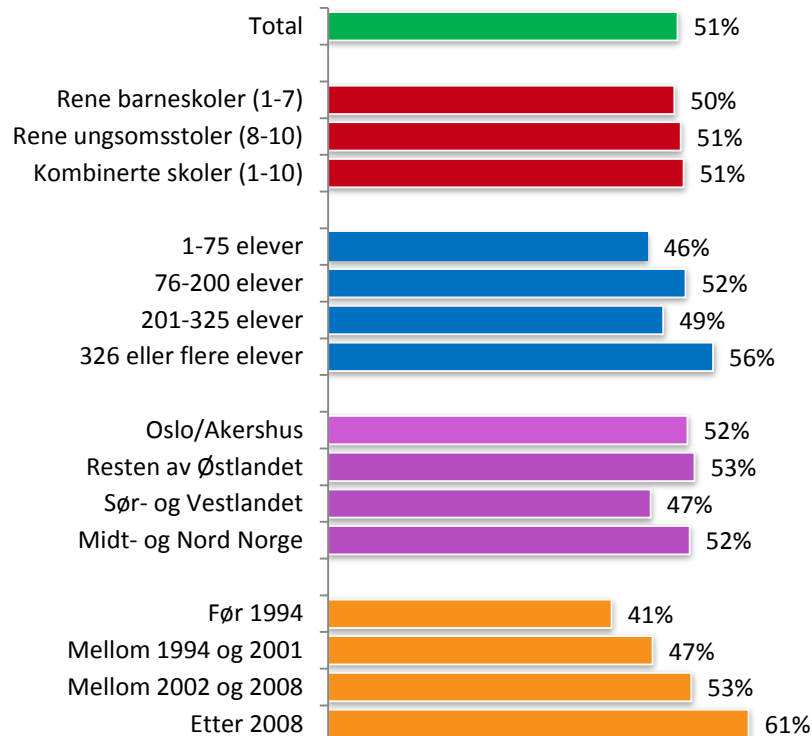
Halvparten av skolens kontaktlærere ser gjerne at det blir mer seksualundervisning i skolen. 4 av 10 (39 prosent) er «lunkne» til dette, mens 7 prosent ikke ønsker mer.

Jeg ser gjerne at det blir mer seksualundervisning i skolen

N=1005 0% 20% 40% 60%

Andel ganske/helt enig

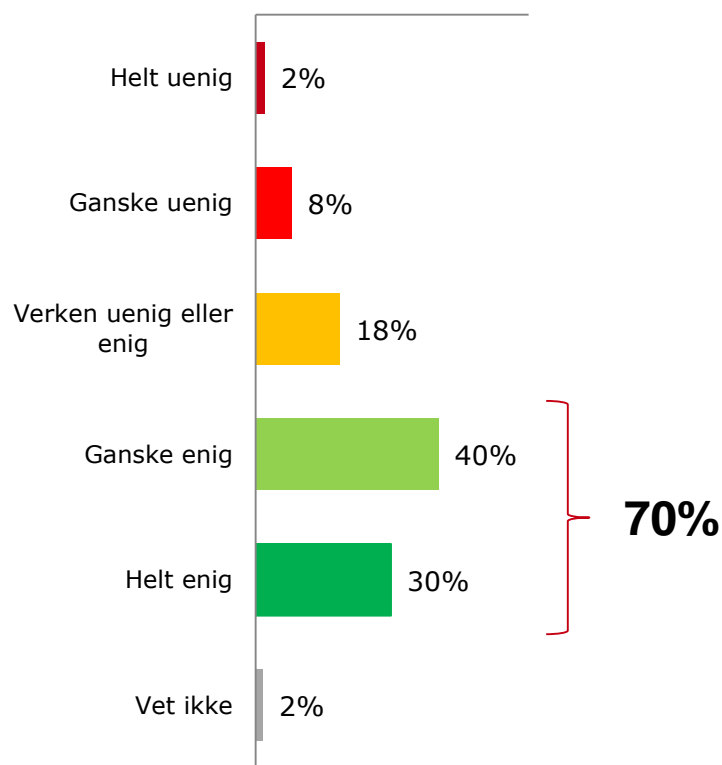

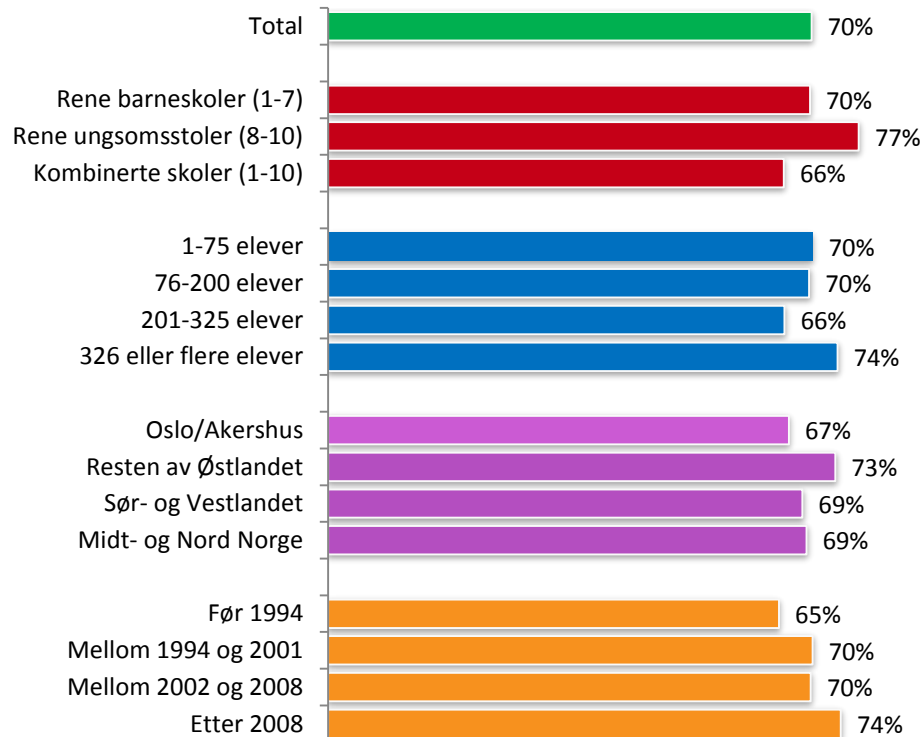
7 av 10 er enig i at seksualundervisning *kun* bør utføres av personer som virkelig har lyst til å undervise i temaet. 1 av 10 mener at lyst ikke bør være avgjørende, mens 2 av 10 er usikre (svart «vet ikke» eller «verken eller»).

Det er viktig at seksualundervisningen i skolen kun utføres av lærere som virkelig har lyst til å undervise i temaet

N=1003 0% 20% 40% 60%

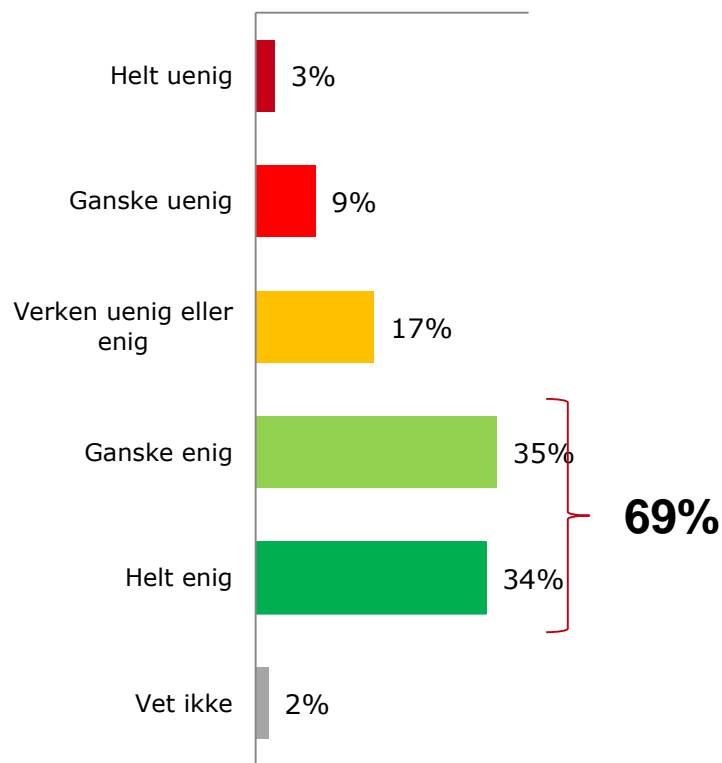
Andel ganske/helt enig

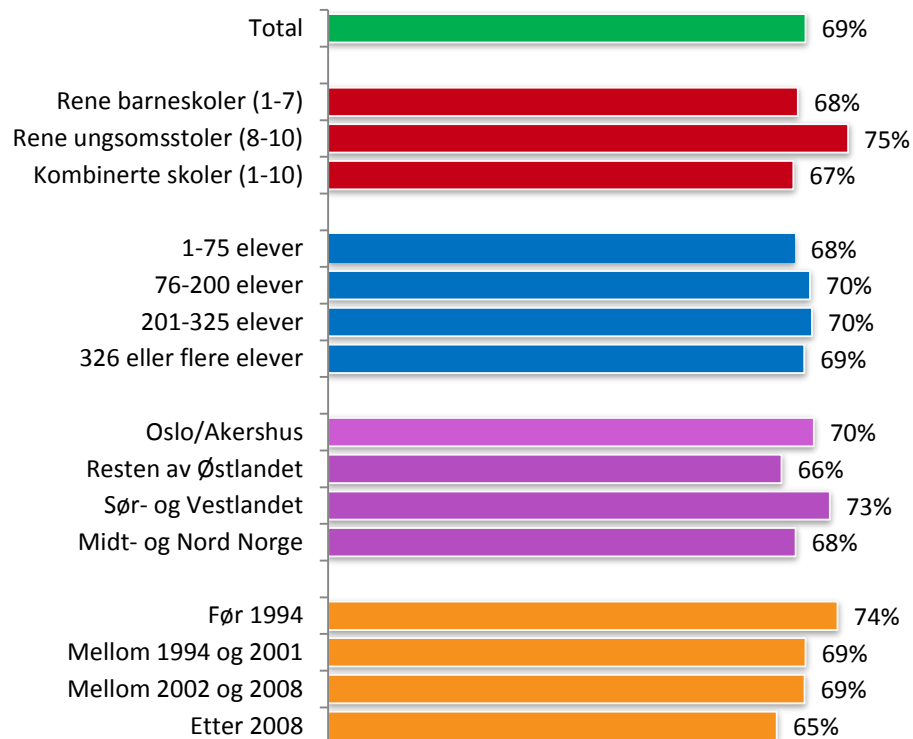
Det er også 7 av 10 kontaktlærere som mener skolen får pålagt altfor mange temaer som lærere skal undervise i. Vel 1 av 10 er uenig i dette, mens 2 av 10 verken er enig eller uenig eler «vet ikke».

Skolen i dag får pålagt altfor mange temaer som lærere skal undervise i

N=1005 0% 10% 20% 30% 40%

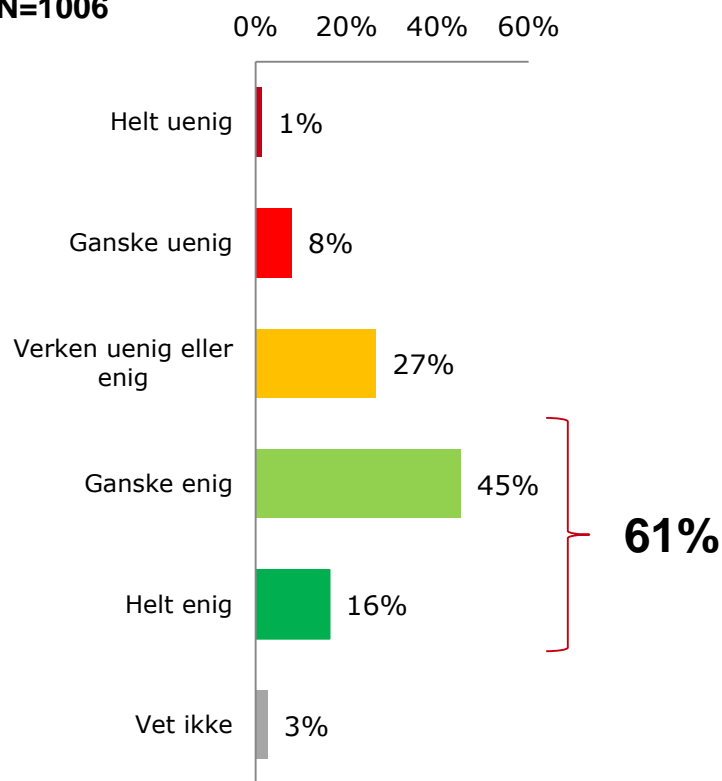
Andel ganske/helt enig

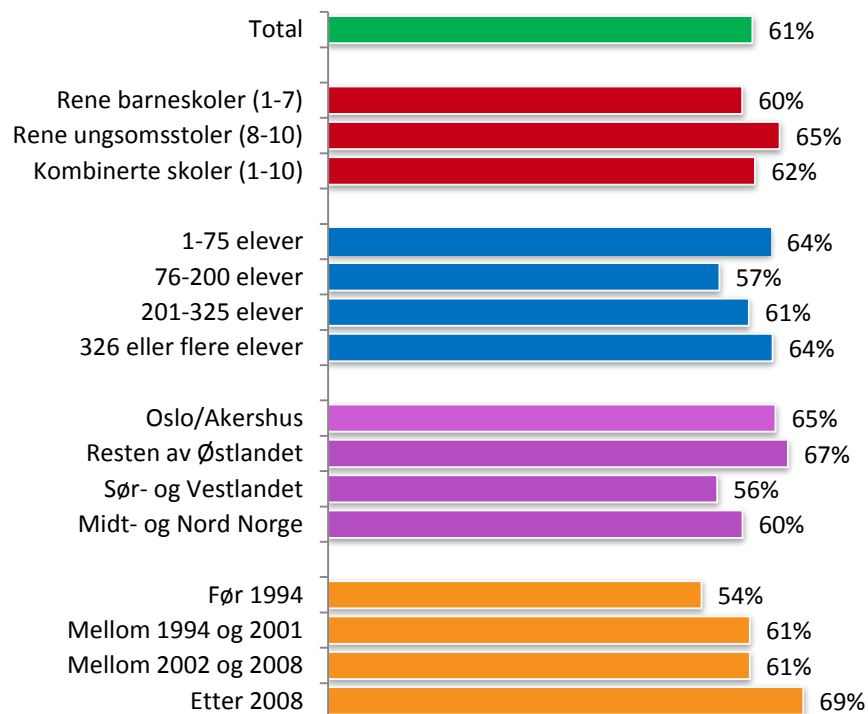
Så mange som 6 av 10 kontaktlærere er enig i at unges muligheter til å bygge opp et sunt og godt forhold til kropp og seksualitet har sammenheng med seksualundervisningen de får på skolen.

Unge mulighet for å bygge opp et sunt og godt forhold til kropp og seksualitet har direkte sammenheng med kvaliteten på seksualundervisningen de får på skolen

N=1006

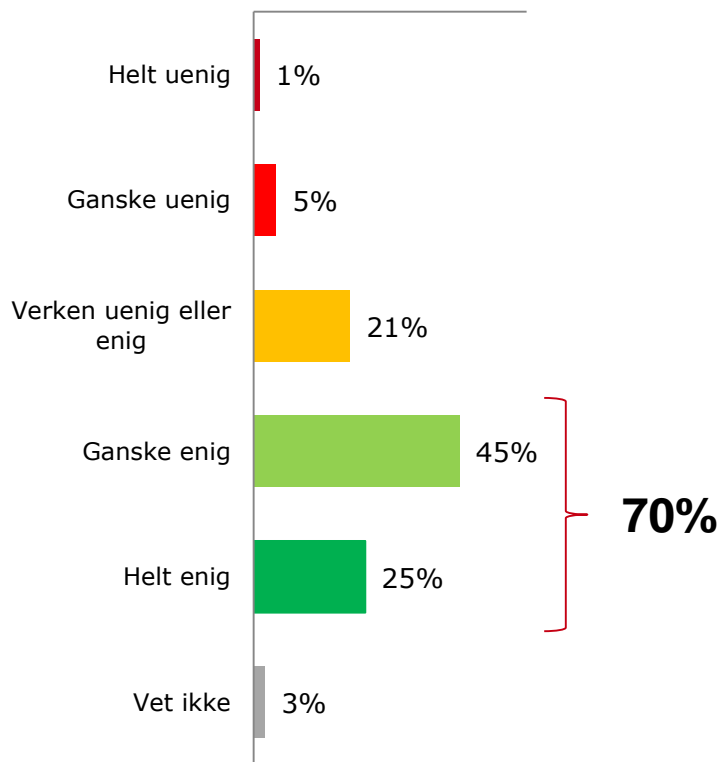
Andel ganske/helt enig

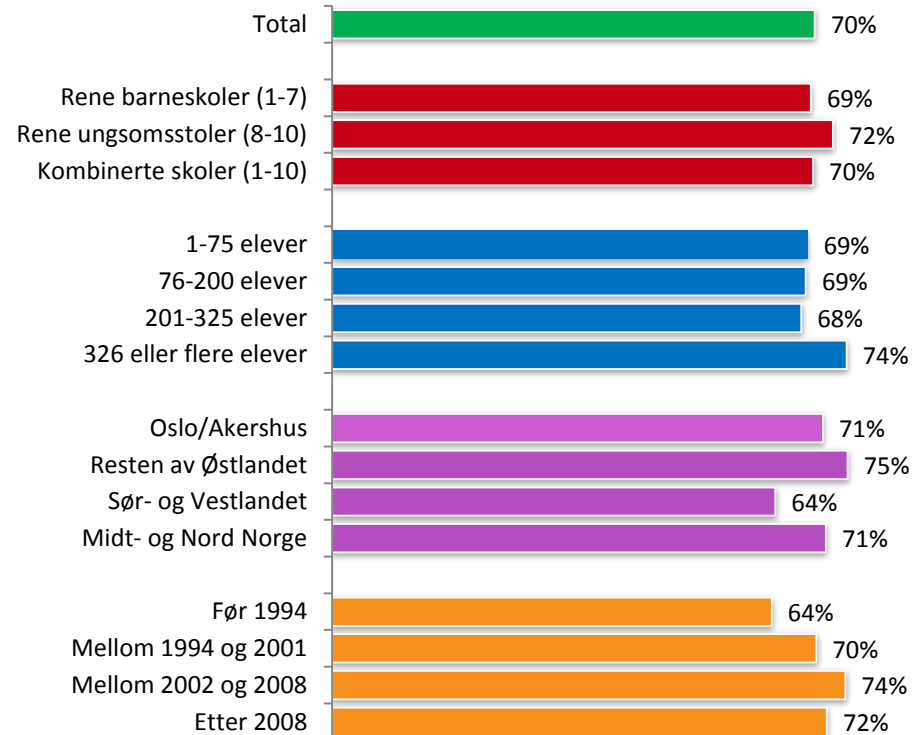
Det er også 7 av 10 kontaktlærere som mener at seksualundervisning er viktig for å bidra til et godt psykososialt miljø i klassen og på skolen. Kun 6 prosent er direkte uenig i dette.

Seksualundervisning er viktig for å bidra til et godt psykososialt miljø i klassen og på skolen

N=1007 0% 20% 40% 60%

Andel ganske/helt enig

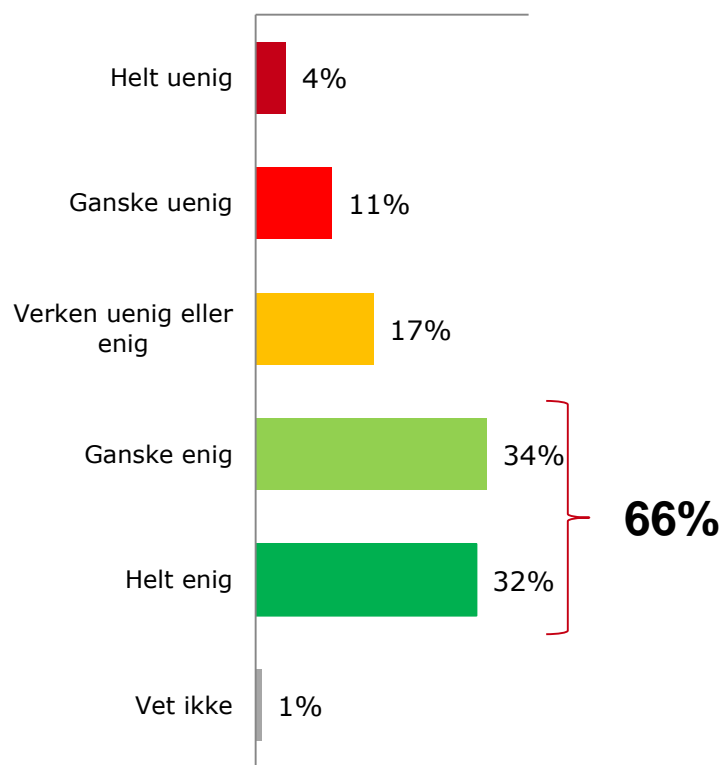

Det er også stor oppslutning om at seksualundervisningen kun bør utføres av lærer/helsesøster med kompetanse. 66 prosent er enig i dette, mens 15 prosent er uenig. Nær 2 av 10 er usikker (svart «verken eller/vet ikke»).

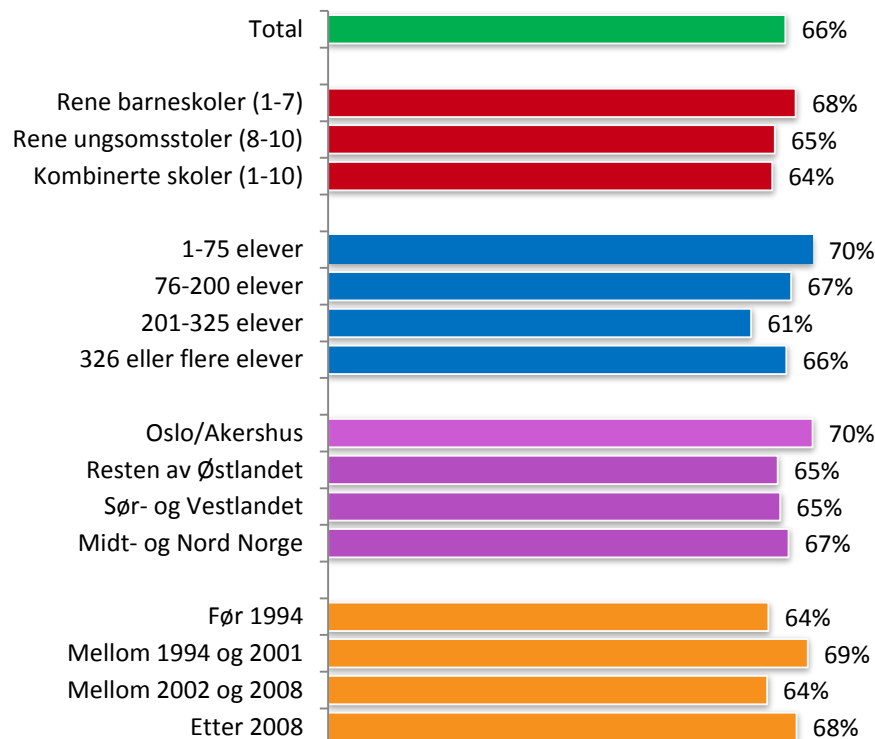
Det er viktig at seksualundervisningen i skolen kun utføres av lærer/ helsesøster som har kompetanse på feltet

N=1006

0% 10% 20% 30% 40%

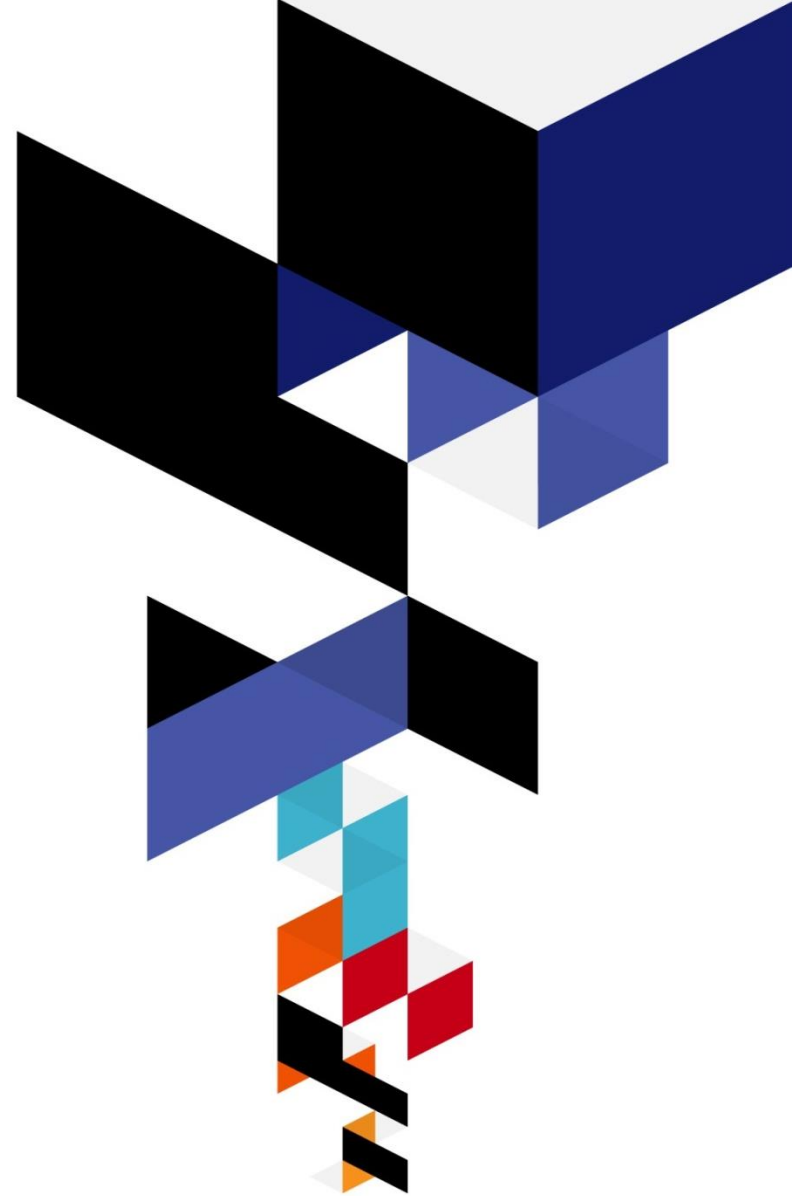

Andel ganske/helt enig

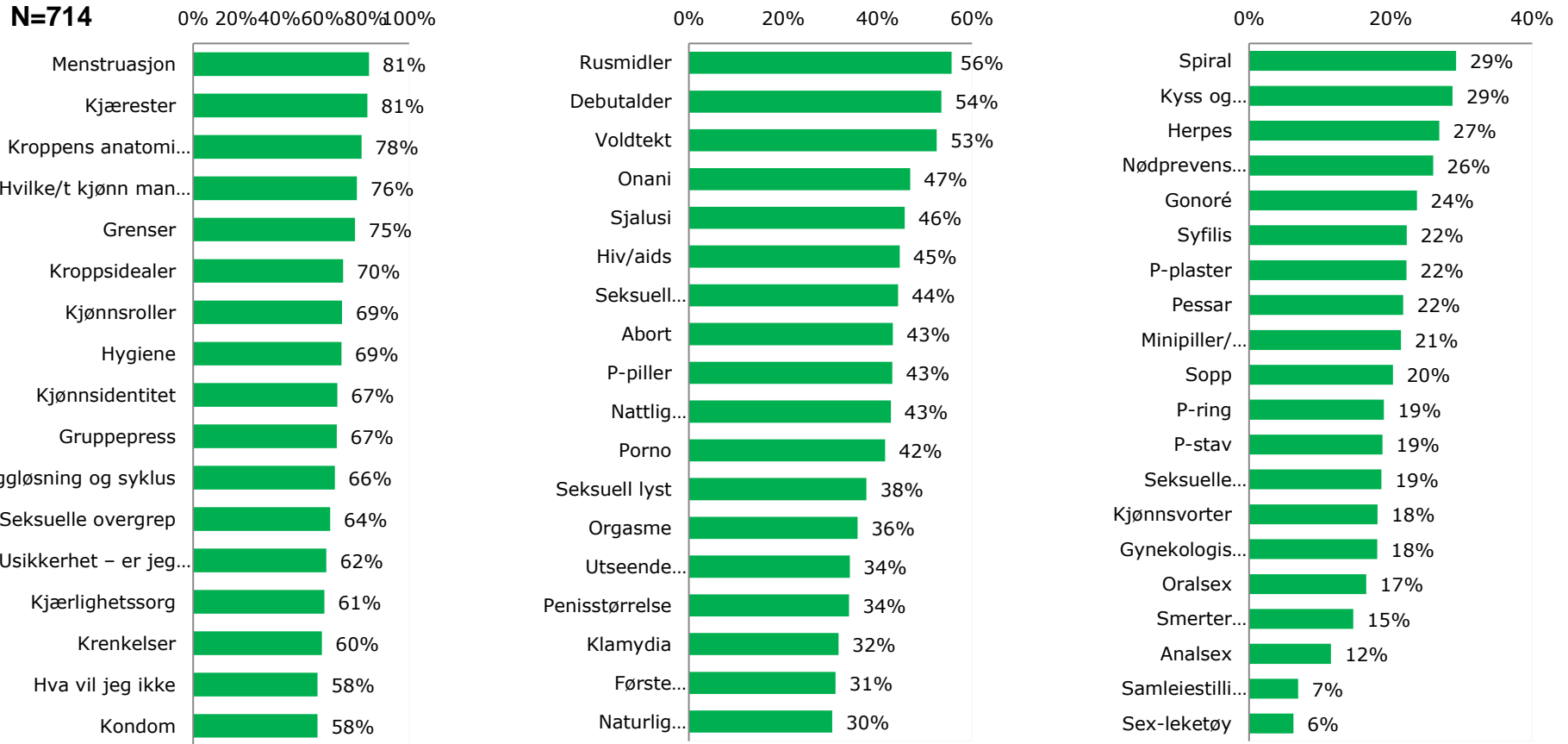
5

Tema som er tatt opp i seksualundervisningen

Flest har tatt opp tema om menstruasjon og kjærester, færrest har tatt opp tema om samleiestillinger og sex-leketøy

Hvilke av følgende temaer har du tatt opp i seksualundervisningen?

Lærere ved rene barneskoler tar like mye opp tema om menstruasjon, kjærester og kroppens anatomi som lærere ved rene ungdomsskoler og kombinerte skoler

Hvilke av følgende temaer har du tatt opp i seksualundervisningen?

N=714	Total	Rene barneskoler (1-7)	Rene ungdomsskoler (8-10)	Kombinerte skoler (1-10)
Menstruasjon	81 %	84 %	74 %	82 %
Kjærester	81 %	78 %	86 %	83 %
Kroppens anatomi og utvikling	78 %	80 %	72 %	78 %
Hvilke/t kjønn man forelsker seg i, og/eller tenner på	76 %	71 %	88 %	80 %
Grenser	75 %	71 %	86 %	77 %
Kroppsidealer	70 %	65 %	80 %	72 %
Kjønnsroller	69 %	65 %	81 %	69 %
Hygiene	69 %	70 %	68 %	67 %
Kjønnsidentitet	67 %	60 %	79 %	73 %
Gruppepress	67 %	59 %	89 %	68 %
Eggløsning og syklus	66 %	62 %	73 %	69 %
Seksuelle overgrep	64 %	56 %	81 %	69 %
Usikkerhet – er jeg normal	62 %	56 %	78 %	64 %
Kjærlighetssorg	61 %	59 %	71 %	58 %
Krenkelser	60 %	54 %	76 %	61 %
Hva vil jeg ikke	58 %	50 %	75 %	62 %
Kondom	58 %	46 %	78 %	69 %
Rusmidler	56 %	47 %	79 %	60 %
Debutalder	54 %	40 %	83 %	63 %
Voldtekt	53 %	39 %	83 %	62 %
Onani	47 %	37 %	72 %	53 %

Lærere ved rene barneskoler tar opp sjalusi og nattlig sædavgang på linje med øvrige skoler, øvrige tema tas opp i langt mindre grad

Hvilke av følgende temaer har du tatt opp i seksualundervisningen?

N=714

	Total	Rene barneskoler (1-7)	Rene ungdomsskoler (8-10)	Kombinerte skoler (1-10)
Sjalusi	46 %	45 %	52 %	44 %
Hiv/aids	45 %	29 %	78 %	57 %
Seksuell debut/å være jomfru	44 %	31 %	75 %	55 %
Abort	43 %	23 %	85 %	60 %
P-piller	43 %	27 %	75 %	58 %
Nattlig sædavgang	43 %	45 %	44 %	38 %
Porno	42 %	33 %	67 %	43 %
Seksuell lyst	38 %	26 %	65 %	45 %
Orgasme	36 %	25 %	63 %	42 %
Utseende og ulikheter ved kvinners underliv	34 %	28 %	48 %	38 %
Penisstørrelse	34 %	26 %	58 %	36 %
Klamydia	32 %	12 %	71 %	47 %
Første gang- hvordan skal det være?	31 %	18 %	68 %	37 %
Naturlig familieplanlegging	30 %	26 %	42 %	32 %
Spiral	29 %	13 %	63 %	43 %
Kyss og kjæling, forspill til sex	29 %	19 %	54 %	33 %
Herpes	27 %	11 %	63 %	39 %
Nødprevensjon	26 %	9 %	65 %	38 %

Lærere ved rene barneskoler tar opp temaene vist til under i langt mindre grad enn lærere ved rene ungdomsskoler og kombinerte skoler

Hvilke av følgende temaer har du tatt opp i seksualundervisningen?

N=714

	Total	Rene barneskoler (1-7)	Rene ungdomsskoler (8-10)	Kombinerte skoler (1-10)
Gonoré	24 %	9 %	57 %	35 %
Syfilis	22 %	9 %	49 %	34 %
P-plaster	22 %	7 %	56 %	34 %
Pessar	22 %	9 %	49 %	31 %
Minipiller/ gestagenpiller	21 %	6 %	54 %	33 %
Sopp	20 %	8 %	53 %	26 %
P-ring	19 %	6 %	53 %	26 %
P-stav	19 %	3 %	54 %	30 %
Seksuelle fantasier	19 %	13 %	36 %	19 %
Kjønnsvorter	18 %	5 %	50 %	27 %
Gynekologisk undersøkelse	18 %	9 %	38 %	24 %
Oralsex	17 %	6 %	49 %	19 %
Smerter ved samleie og manglende fuktighet i skjeden	15 %	5 %	38 %	21 %
Analsex	12 %	4 %	34 %	14 %
Samleiestillinger	7 %	2 %	20 %	9 %
Sex-leketøy	6 %	3 %	20 %	6 %

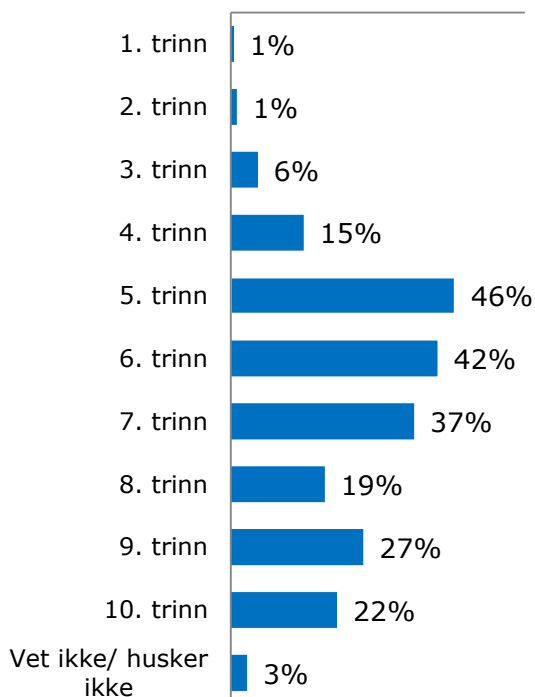
Av de som har undervist om **menstruasjon**, har flest undervist på 5. trinn (46 prosent).

Vi viser til tabellverket for oversikt over øvrige 54 temaområder og på hvilket trinn det undervises på.

På hvilket trinn har du undervist om menstruasjon?

N=566

0% 20% 40% 60%

	Total	Rene barneskoler (1-7)	Rene ungdomsstoler (8-10)	Kombinerte skoler (1-10)
Menstruasjon				
<i>No. of cases</i>	566	225	169	171
<i>Vekt</i>	579	332	86	160
1. trinn	1 %	1 %	0 %	0 %
2. trinn	1 %	2 %	0 %	0 %
3. trinn	6 %	8 %	1 %	3 %
4. trinn	15 %	23 %	1 %	6 %
5. trinn	46 %	65 %	2 %	29 %
6. trinn	42 %	57 %	6 %	30 %
7. trinn	37 %	51 %	4 %	27 %
8. trinn	19 %	6 %	34 %	38 %
9. trinn	27 %	8 %	65 %	47 %
10. trinn	22 %	7 %	40 %	42 %
Vet ikke/ husker ikke	3 %	2 %	8 %	3 %

6

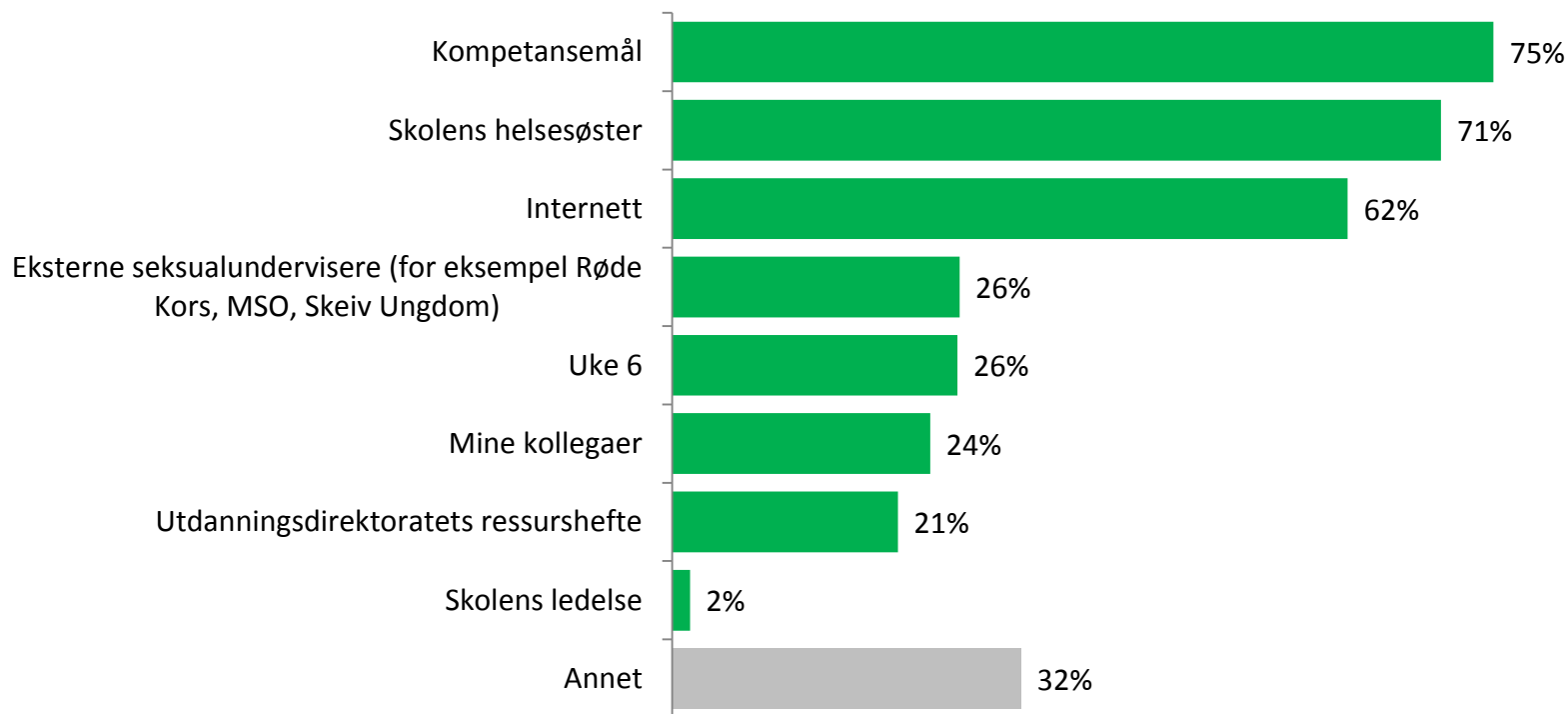
Ressurser og hjelp benyttet, egen kompetanse

Kompetansemål, skolens helsesøster og Internett er ressurser lærerne først og fremst benytter når de tilrettelegger for seksualundervisning.

Hva slags ressurser har du brukt når du har tilrettelagt for/utført seksualundervisning?

N=716

75 prosent av kontaktlærerne har benyttet kompetansemål når de har tilrettelagt for seksualundervisningen, flest i ungdomskoler og i de minste, færrest i Oslo/Akershus.

Hva slags ressurser har du brukt når du har tilrettelagt for/utført seksualundervisning?

Kompetansemål

N=716

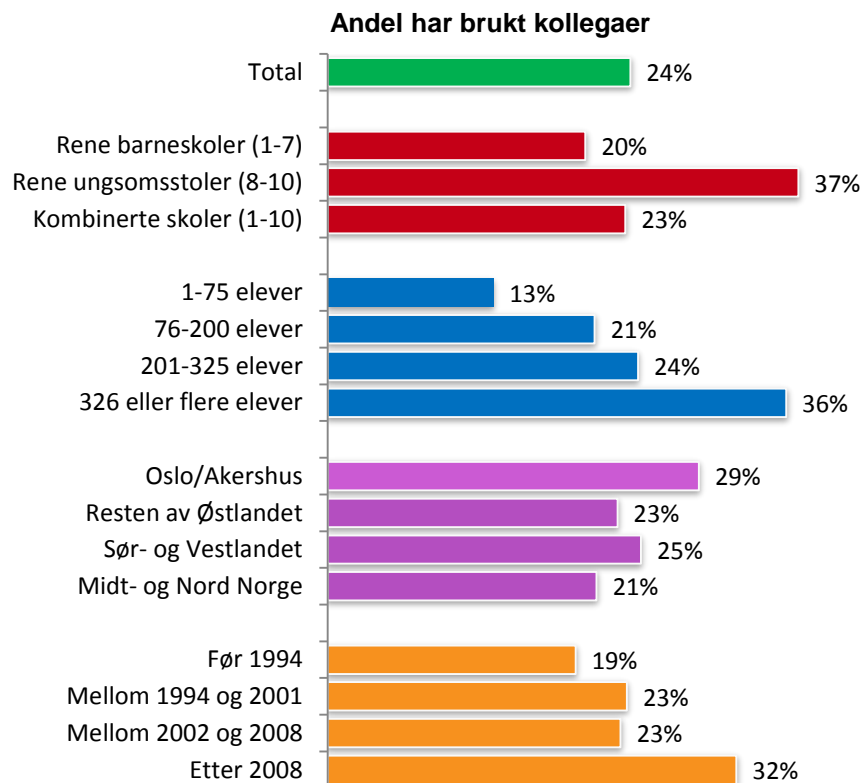

Kun 1 av 4 kontaktlærere sier at de har benyttet kolleger når de har tilrettelagt for seksualundervisning. Klart flest blant lærer i rene ungdomsskoler og i de største skolene

Hva slags ressurser har du brukt når du har tilrettelagt for/utført seksualundervisning?

Kollegaer

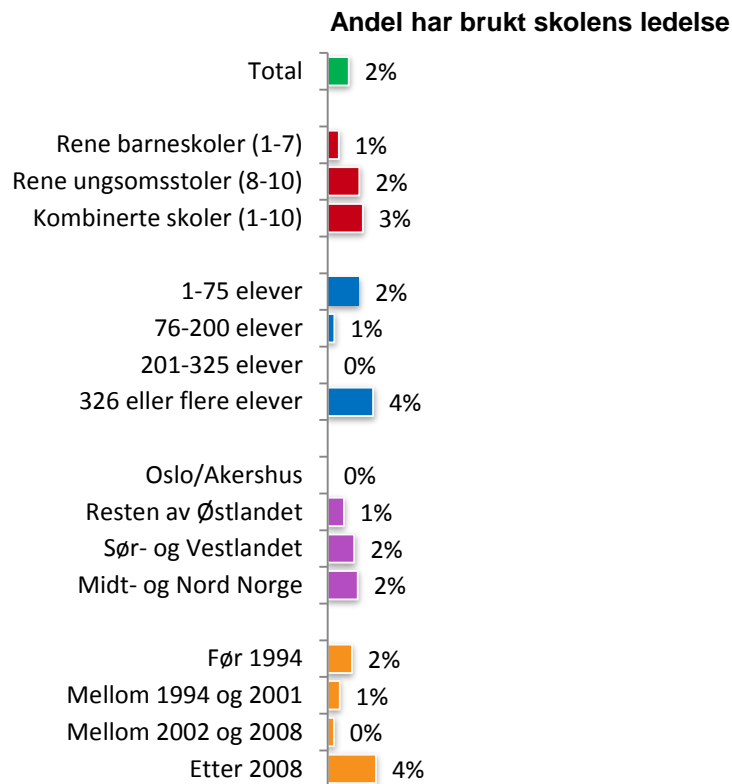
N=716

Knapt noen har benyttet skolens ledelse når de har tilrettelagt for seksualundervisning

Hva slags ressurser har du brukt når du har tilrettelagt for/utført seksualundervisning?
Skolens ledelse

N=716

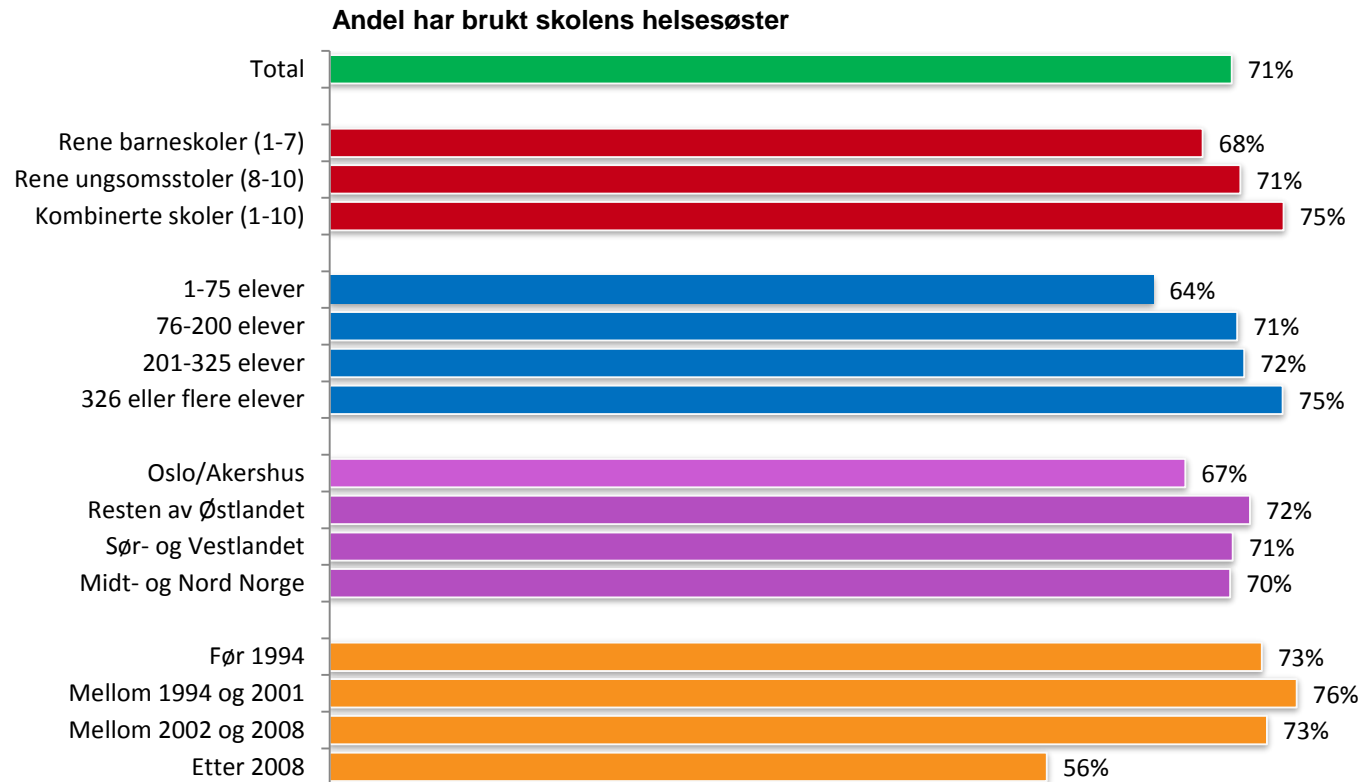

Hele 7 av 10 har benyttet skolens helsesøster når de har tilrettelagt seksualundervisningen, færrest blant de yngste lærerne uteksaminert etter 2008

Hva slags ressurser har du brukt når du har tilrettelagt for/utført seksualundervisning?
Skolens helsesøster

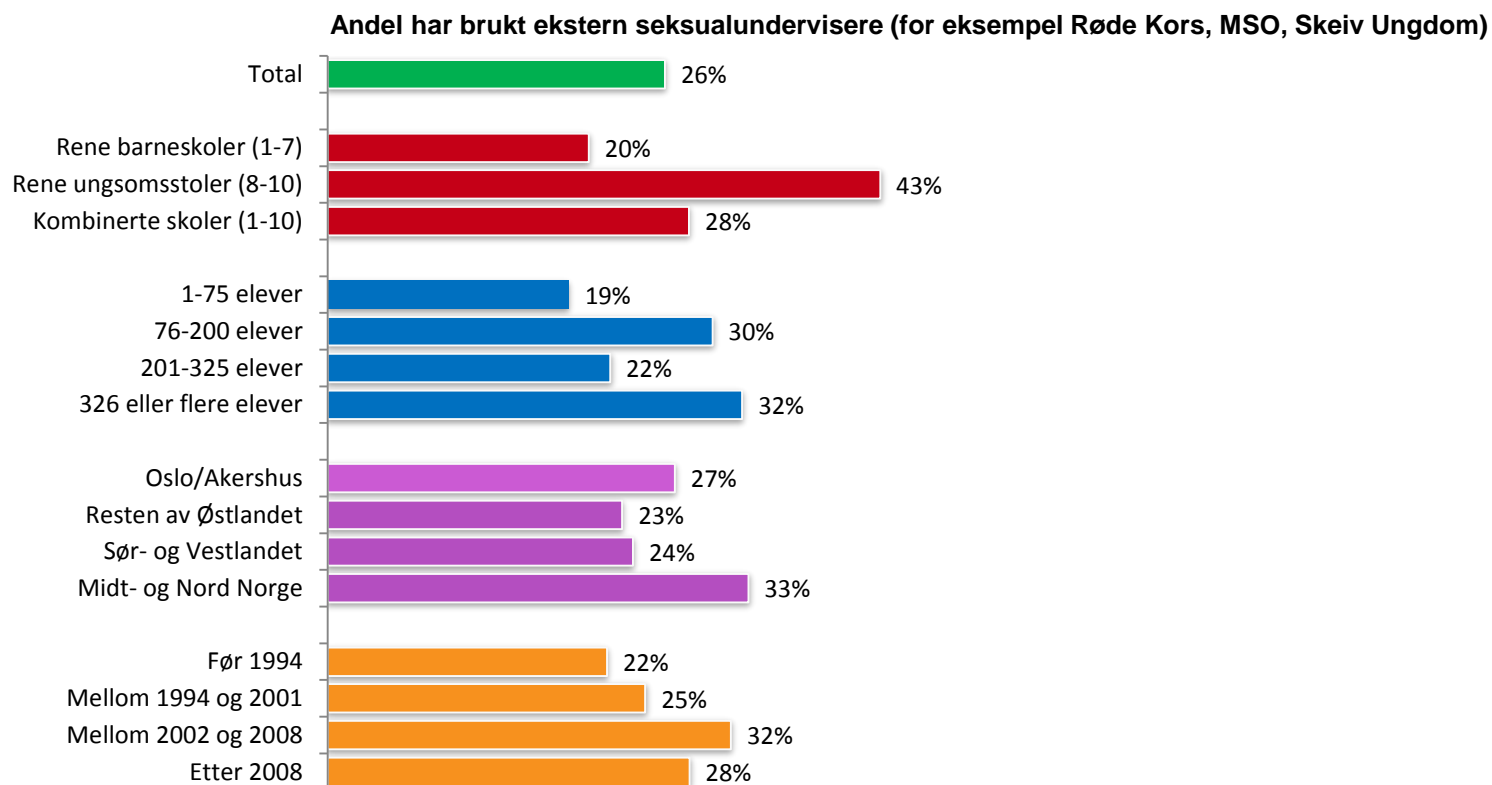
N=716

Kun 1 av 4 kontaktlærere totalt har benyttet eksterne ressurser, men så mange som 43 prosent av lærerne i de rene ungdomsskolene har benyttet slike ressurser

**Hva slags ressurser har du brukt når du har tilrettelagt for/utført seksualundervisning?
Eksterne seksualundervisere (for eksempel Røde Kors, MSO, Skeiv Ungdom)**

N=716

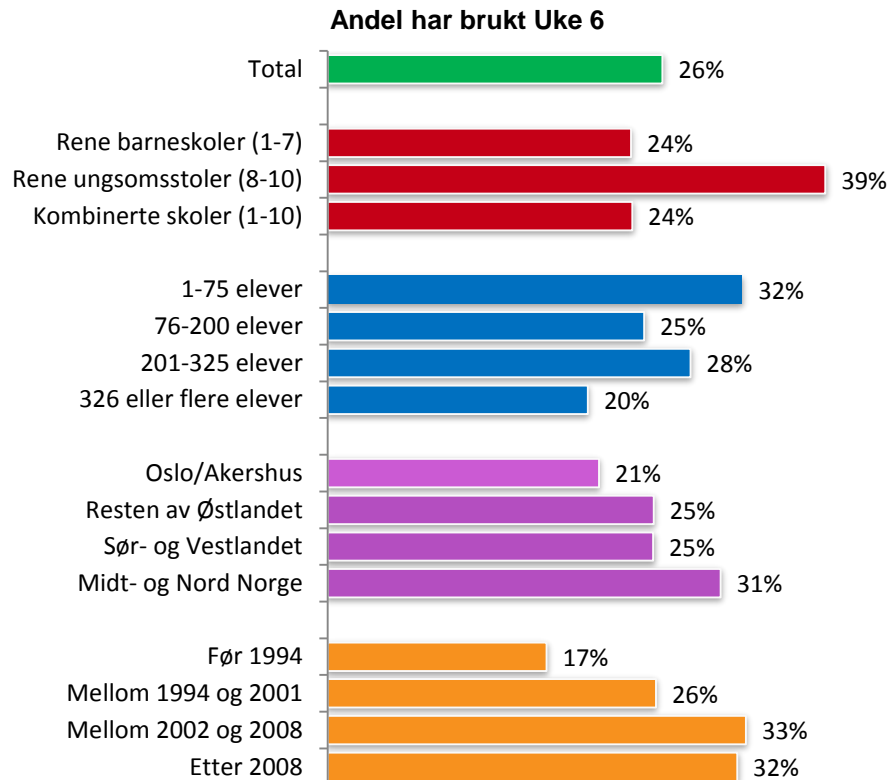

Det er også 1 av 4 kontaktlærere som har benyttet Uke 6 ved tilrettelegging av seksualundervisningen. Klart flest lærere har benyttet Uke 6 i de rene ungdomsskolene, klart færrest blant de som er uteksaminert før 1994.

Hva slags ressurser har du brukt når du har tilrettelagt for/utført seksualundervisning?

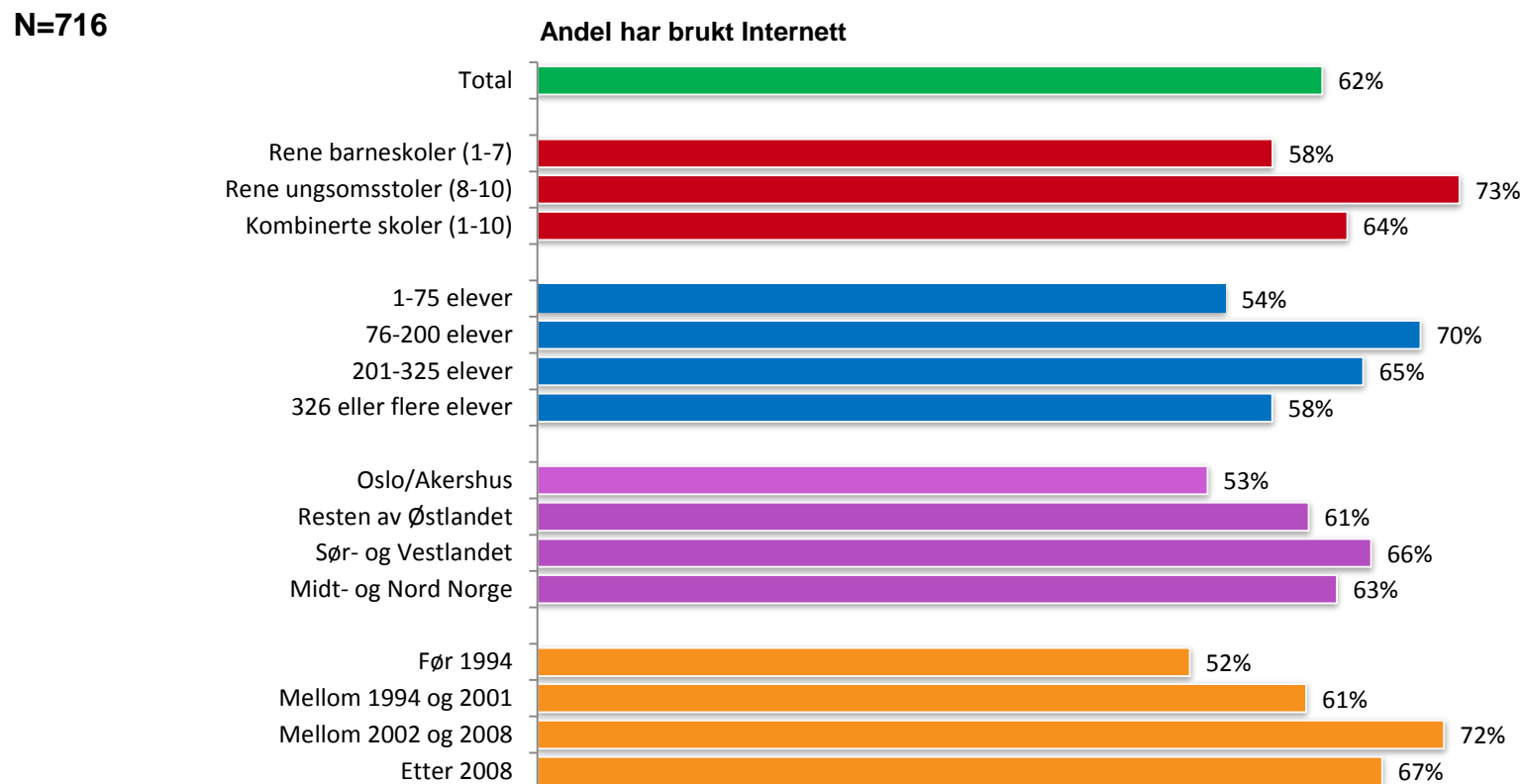
Uke 6

N=716

6 av 10 lærere har benyttet Internett ved tilrettelegging. Andelen er størst blant lærere i de rene ungdomsskolene og lavest blant lærere som er uteksaminert før 1994.

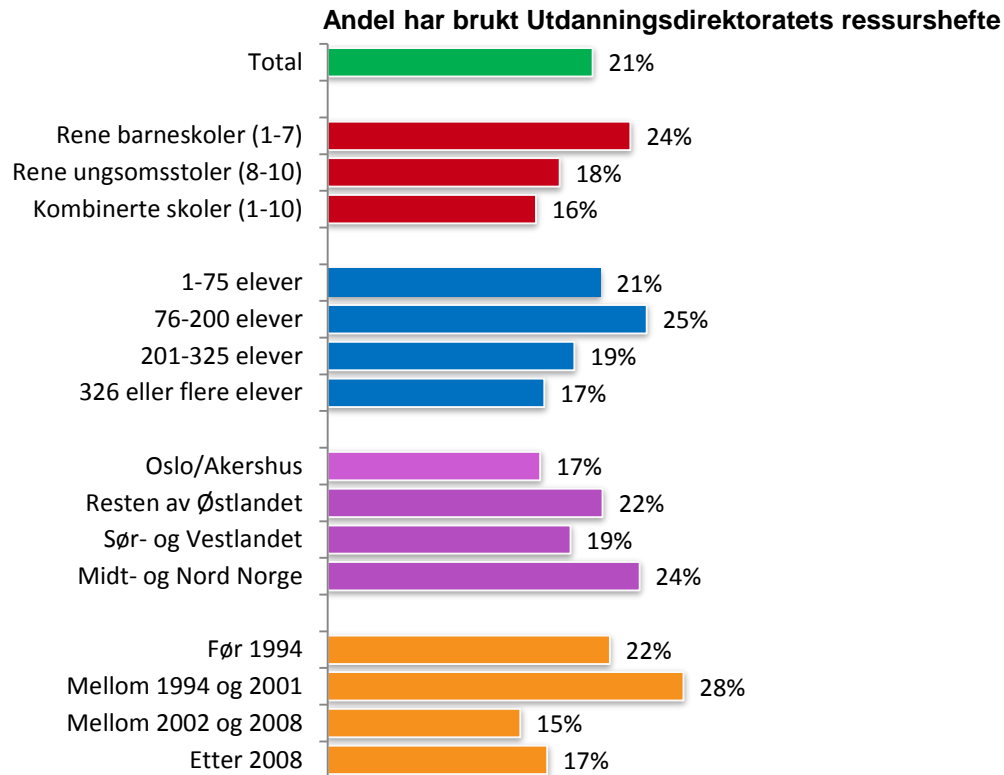
Hva slags ressurser har du brukt når du har tilrettelagt for/utført seksualundervisning?
Internett

Kun 2 av 10 kontaktlærere har benyttet Utdanningsdirektoratets ressurshefte. Flest blant lærere i de rene barneskolene, skoler med 76-200 elever og blant lærere uteksaminert mellom 1994 og 2001.

Hva slags ressurser har du brukt når du har tilrettelagt for/utført seksualundervisning?
Utdanningsdirektoratets ressurshefte

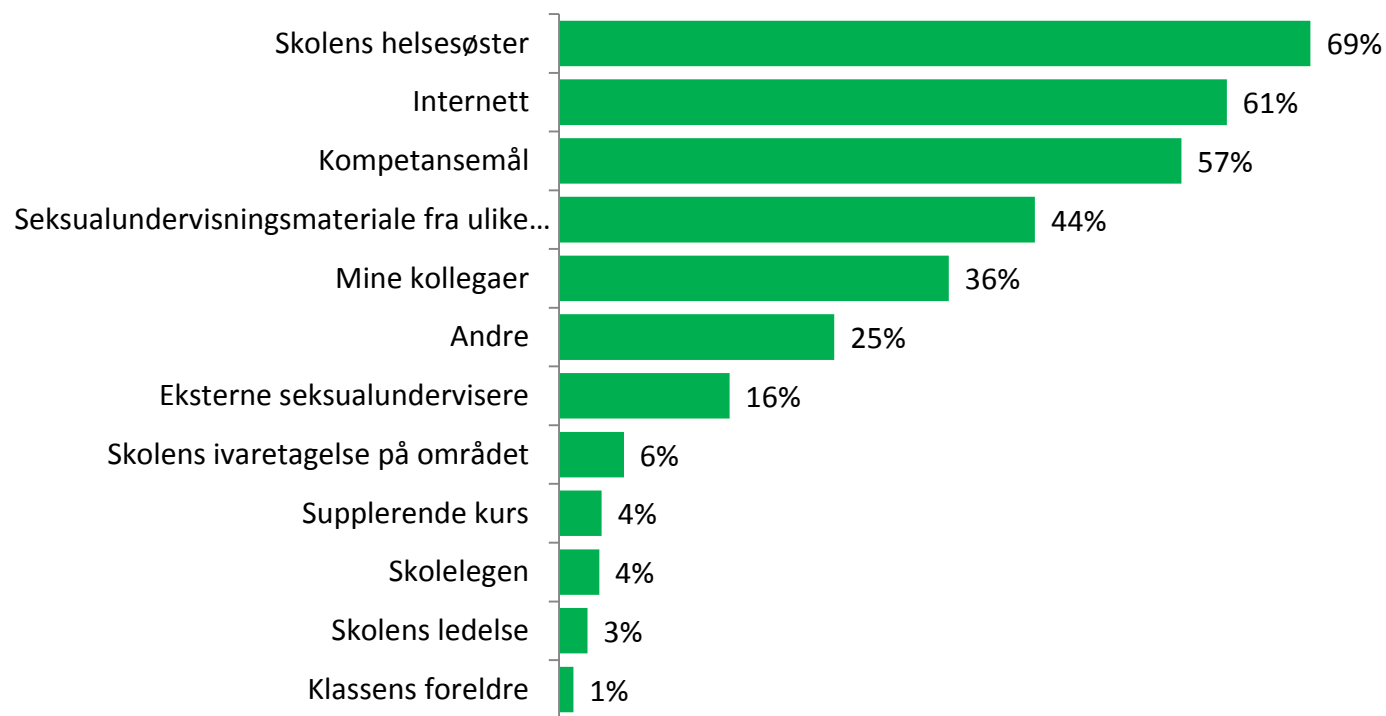
N=716

Flest oppgir at de har funnet brukbar hjelp og informasjon hos helsesøster (7 av 10). Deretter vises det til Internett (61 prosent) og kompetansemål (57 prosent).

Hvor har du i din konkrete tilretteleggelse av undervisningen funnet brukbar hjelp og informasjon?

N=705

Lærere i rene barneskoler benytter egne kolleger og eksterne seksualundervisere i vesentlig mindre grad enn rene ungdomsskoler. Kombinerte skoler benytter i vesentlig mindre grad materiale fra ulike organisasjoner.

Hvor har du i din konkrete tilretteleggelse av undervisningen funnet brukbar hjelp og informasjon?

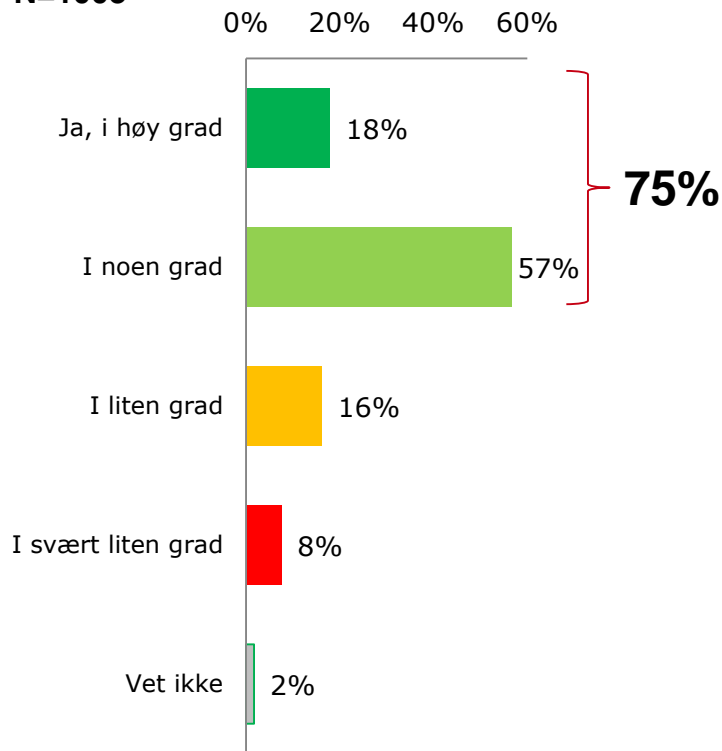
N=705

	Total	Rene barneskoler (1-7)	Rene ungdomsskoler (8-10)	Kombinerte skoler (1-10)
Skolens helsesøster	69 %	68 %	68 %	72 %
Internett	61 %	60 %	70 %	59 %
Kompetansemål	57 %	55 %	58 %	62 %
Seksualundervisningsmateriale fra ulike organisasjoner (Røde kors, Skeiv Ungdom, MSO, Uke 6)	44 %	42 %	61 %	37 %
Mine kollegaer	36 %	31 %	47 %	39 %
Eksterne seksualundervisere	16 %	11 %	32 %	16 %
Skolens ivaretagelse på området	6 %	4 %	9 %	8 %
Supplerende kurs	4 %	3 %	6 %	6 %
Skolelegen	4 %	3 %	4 %	5 %
Skolens ledelse	3 %	2 %	1 %	4 %
Klassens foreldre	1 %	2 %	1 %	0 %
Andre	25 %	25 %	26 %	26 %

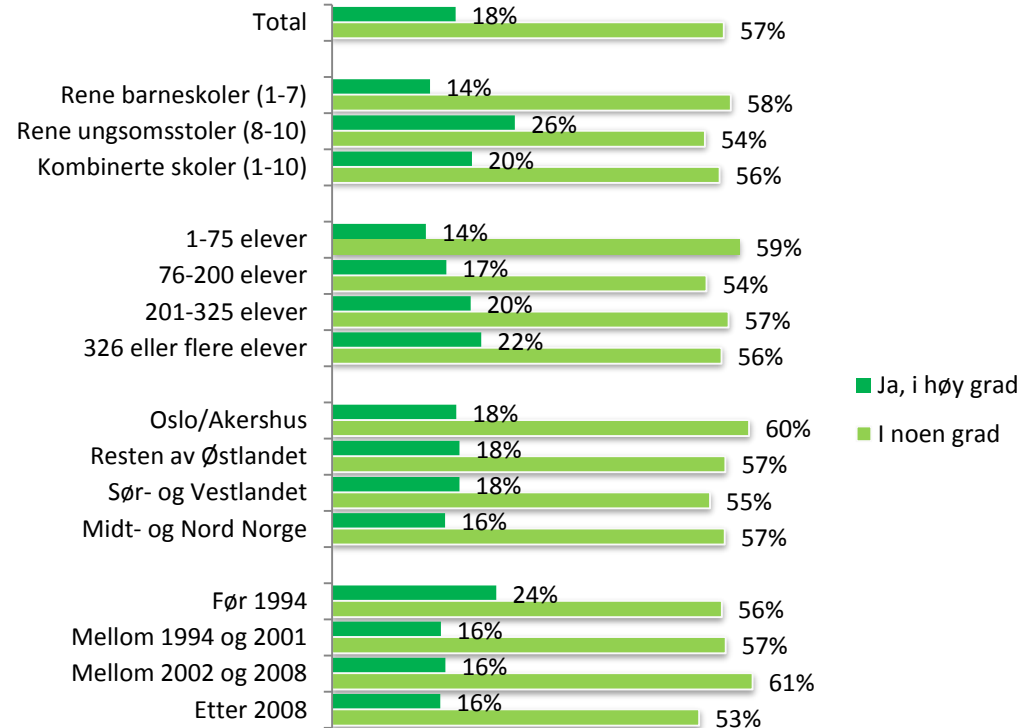
Kun 18 prosent opplever at de har høy kompetansen til å gjennomføre seksualundervisning. 57 prosent opplever at de i noen grad har den nødvendige kompetansen.

Føler du at du har den nødvendige kompetansen og kunnskapen for å gjennomføre seksualundervisning?

N=1003

Andel med høy og noe kompetanse

7

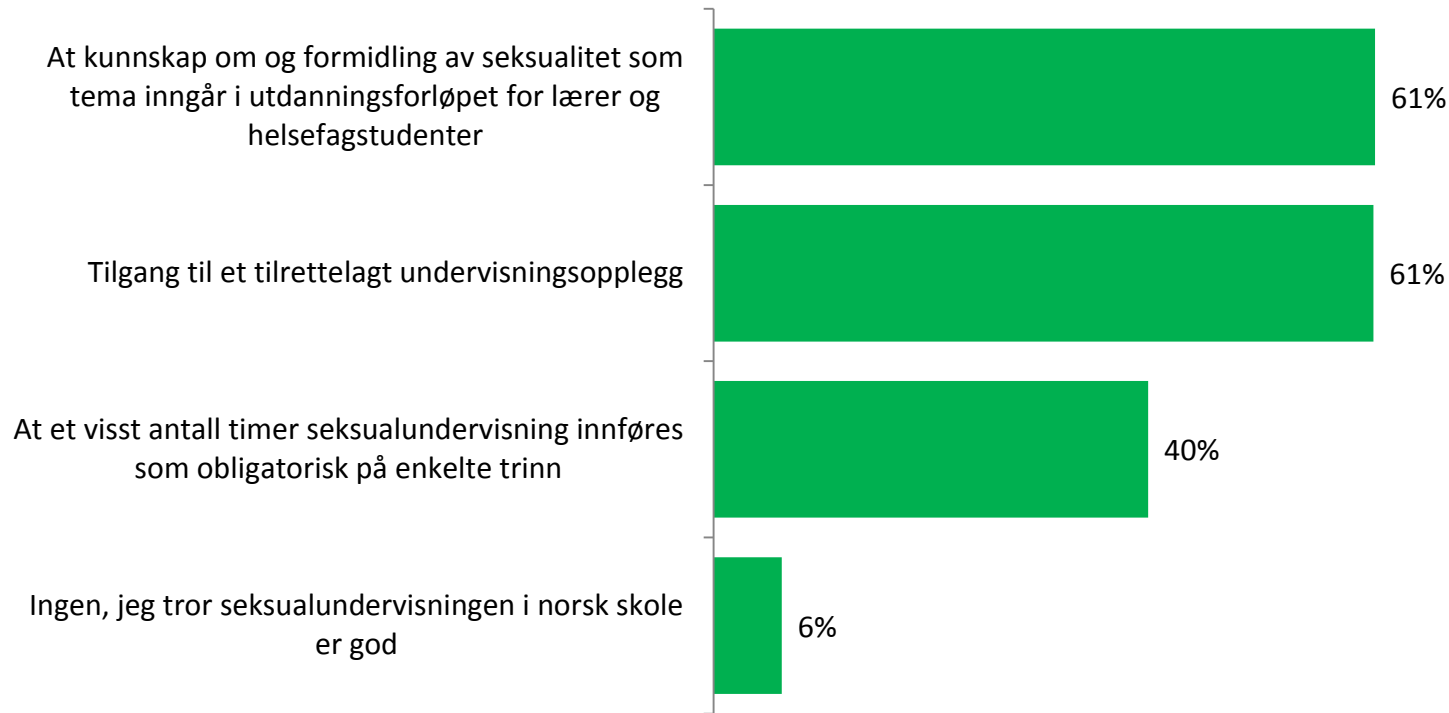
Vurdering av tiltak som kan hjelpe

6 av 10 tror at tilgang til et tilrettelagt undervisningsopplegg og om temaet inngår i utdanningsforløpet for lærer- og helsefagstudenter, så vil dette bidra til en forbedring av seksualundervisningen generelt.

Hvilke tiltak tror du kunne bidratt til en forbedring av seksualundervisningen generelt?

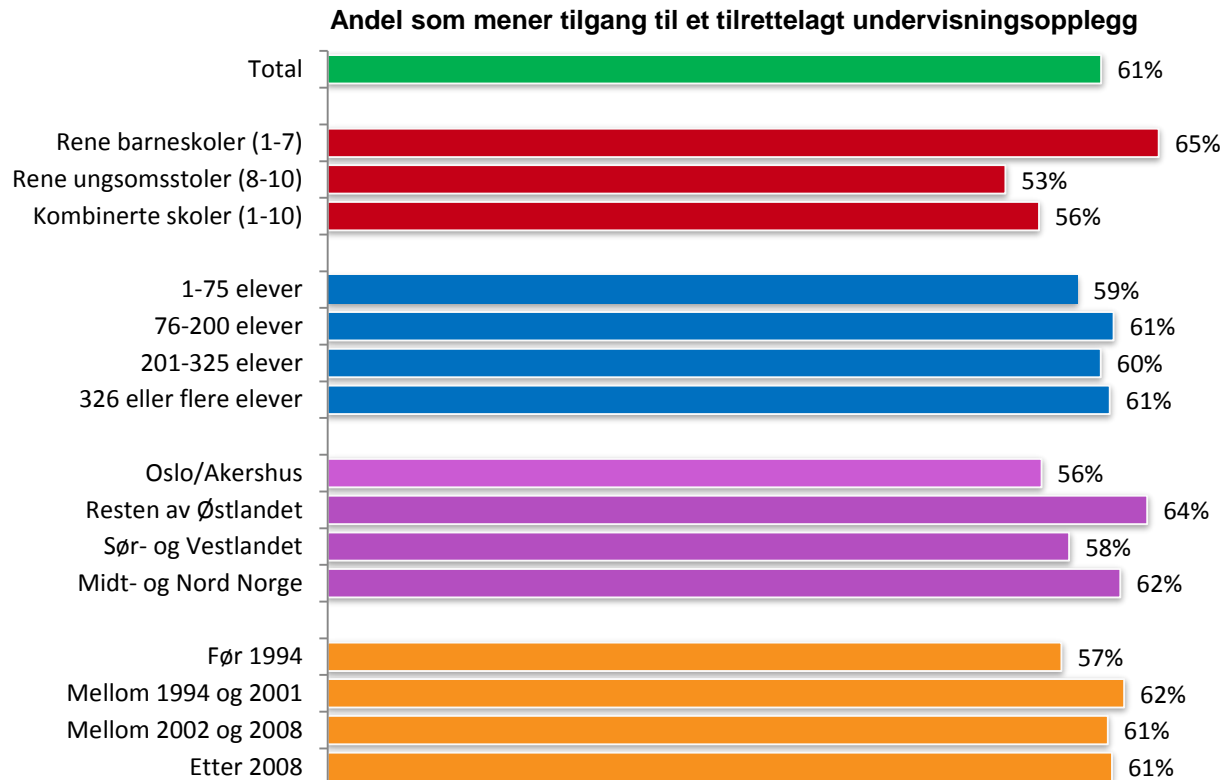
N=995

Kontaktlærere i rene barneskoler tror i størst grad at et tilrettelagt undervisningsopplegg vil ha positiv effekt på seksualundervisningen

Hvilke tiltak tror du kunne bidratt til en forbedring av seksualundervisningen generelt?
Tilgang til et tilrettelagt undervisningsopplegg

N=995

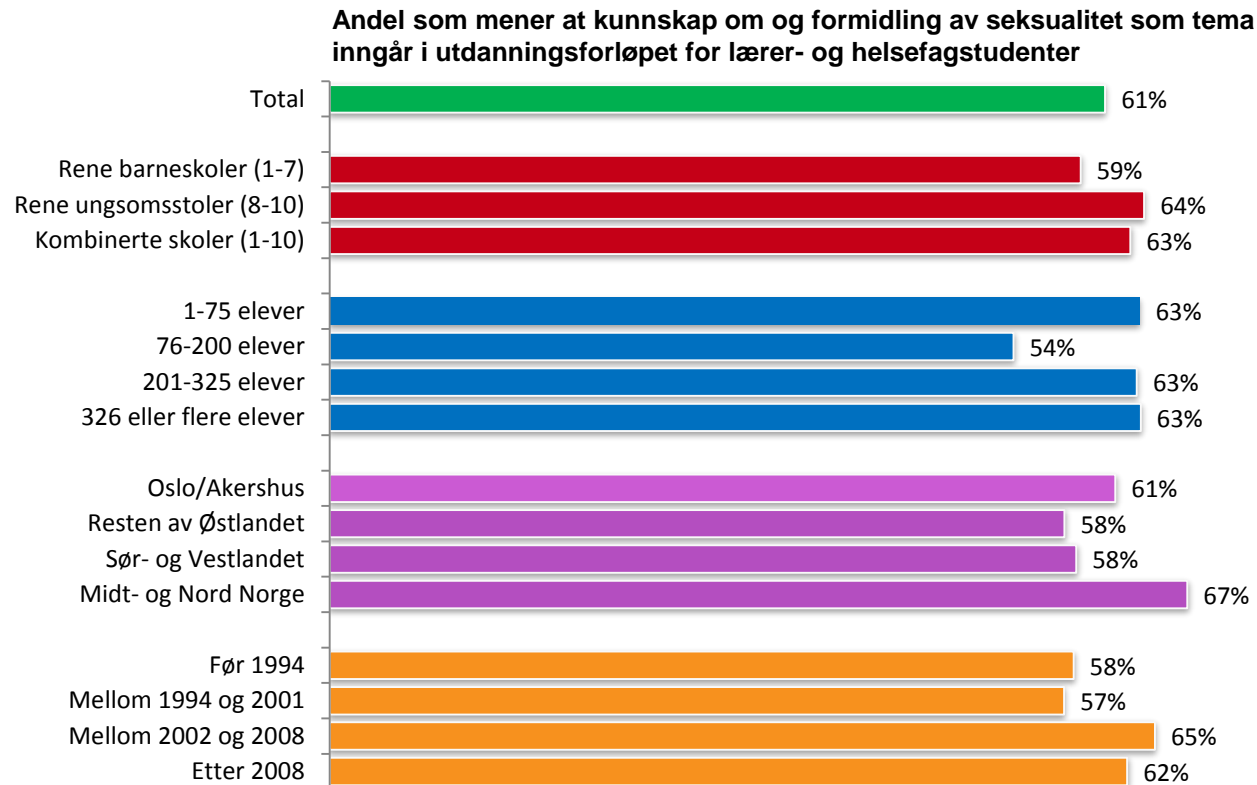

Kontaktlærere i Midt- og Nord-Norge har størst tro på at seksualitet som tema inngår i utdanningsforløpet.

Hvilke tiltak tror du kunne bidratt til en forbedring av seksualundervisningen generelt?

Andel som mener at kunnskap om og formidling av seksualitet som tema inngår i utdanningsforløpet for lærer- og helsefagstudenter

N=995

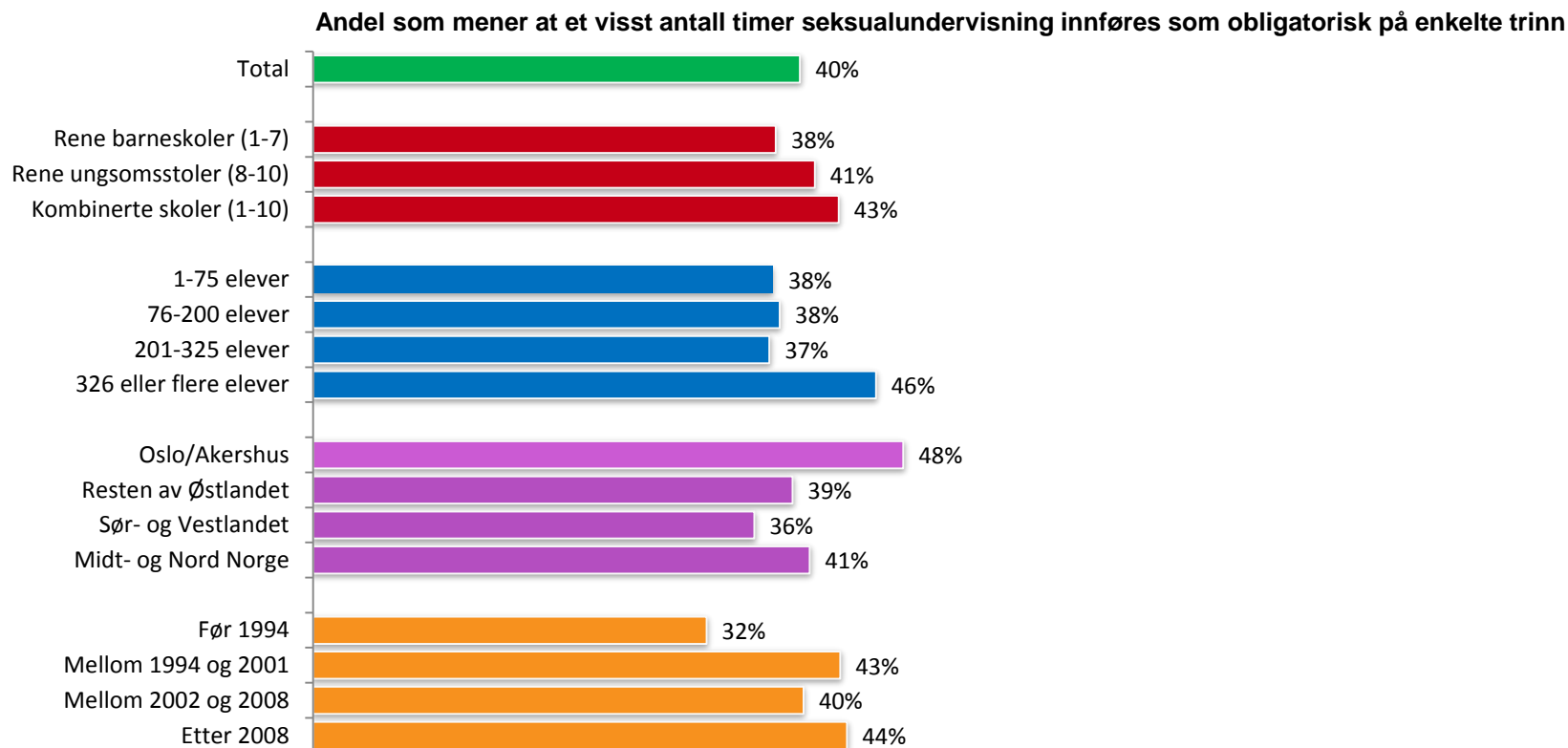

Kontaktlærere i Oslo/Akershus og i de største skolene har størst tro på at seksualundervisningen innføres som obligatorisk på enkelte trinn

Hvilke tiltak tror du kunne bidratt til en forbedring av seksualundervisningen generelt?

At et visst antall timer seksualundervisning innføres som obligatorisk på enkelte trinn

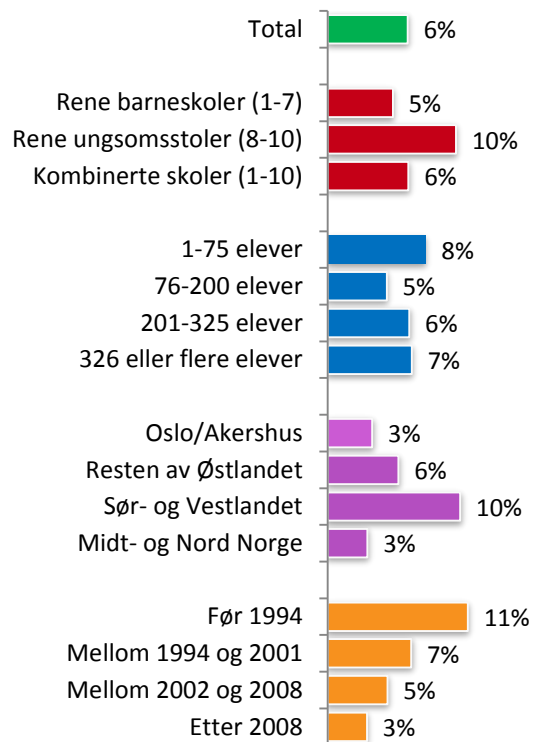
N=995

6 prosent mener på sin side at nye tiltak ikke vil bidra positivt til en bedre seksualundervisning, flest blant de som er uteksaminert før 1994.

Hvilke tiltak tror du kunne bidratt til en forbedring av seksualundervisningen generelt?
Ingen, jeg tror seksualundervisningen i norsk skole er god

N=995 **Andel som mener ingen tiltak vil kunne forbedre seksualundervisningen**

60 prosent har et formalisert samarbeid med helsesøster ved egen skole rundt seksualundervisningen. Færrest som oppgir dette er yngre lærere uteksaminert etter 2008.

Har du et formalisert samarbeid med helsesøster ved din skole rundt seksualundervisningen?

N=721

